

Sivistyksen palvelualue

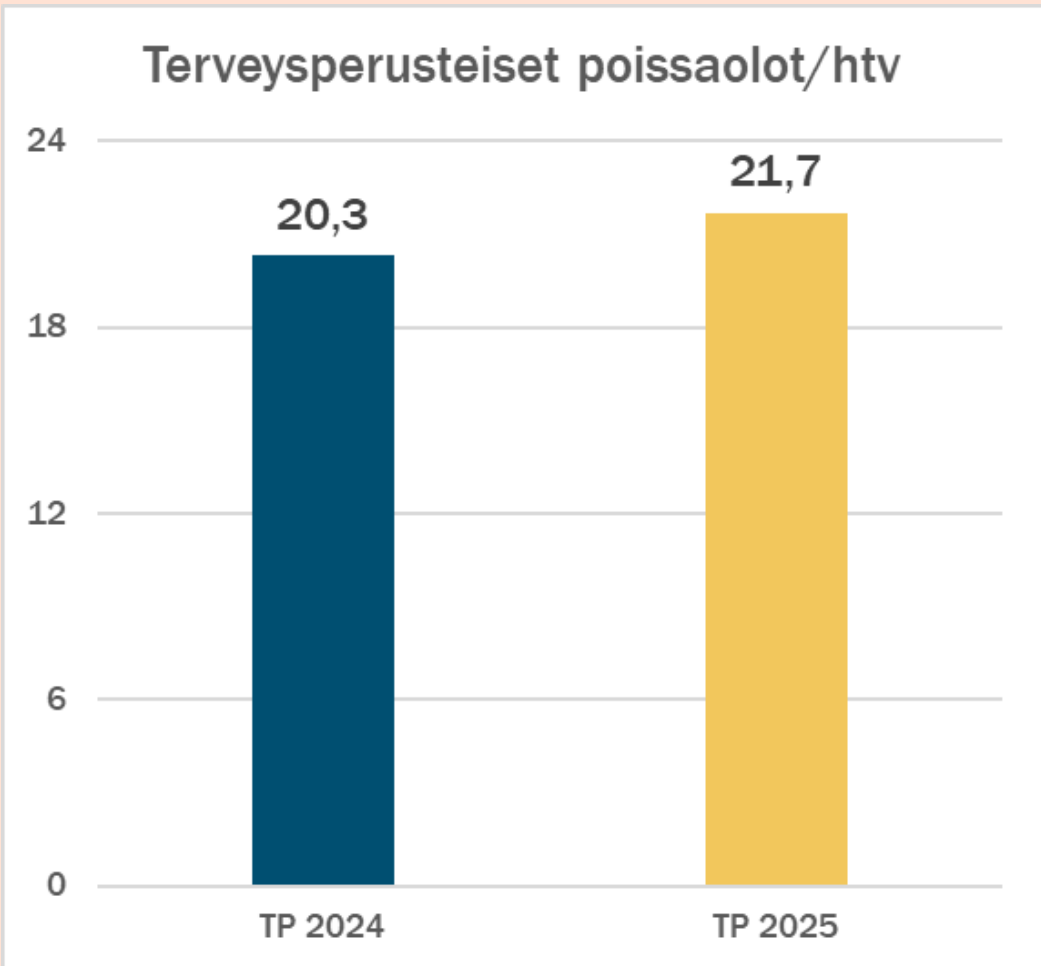
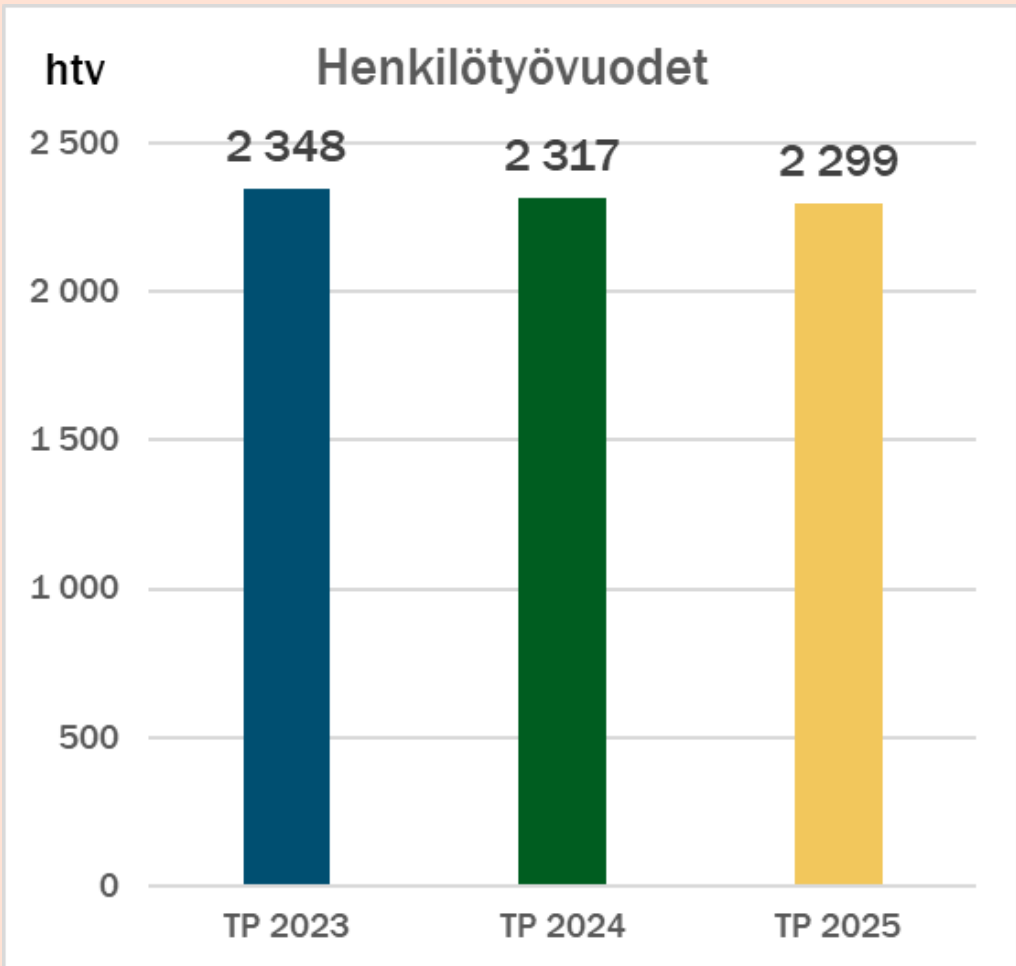
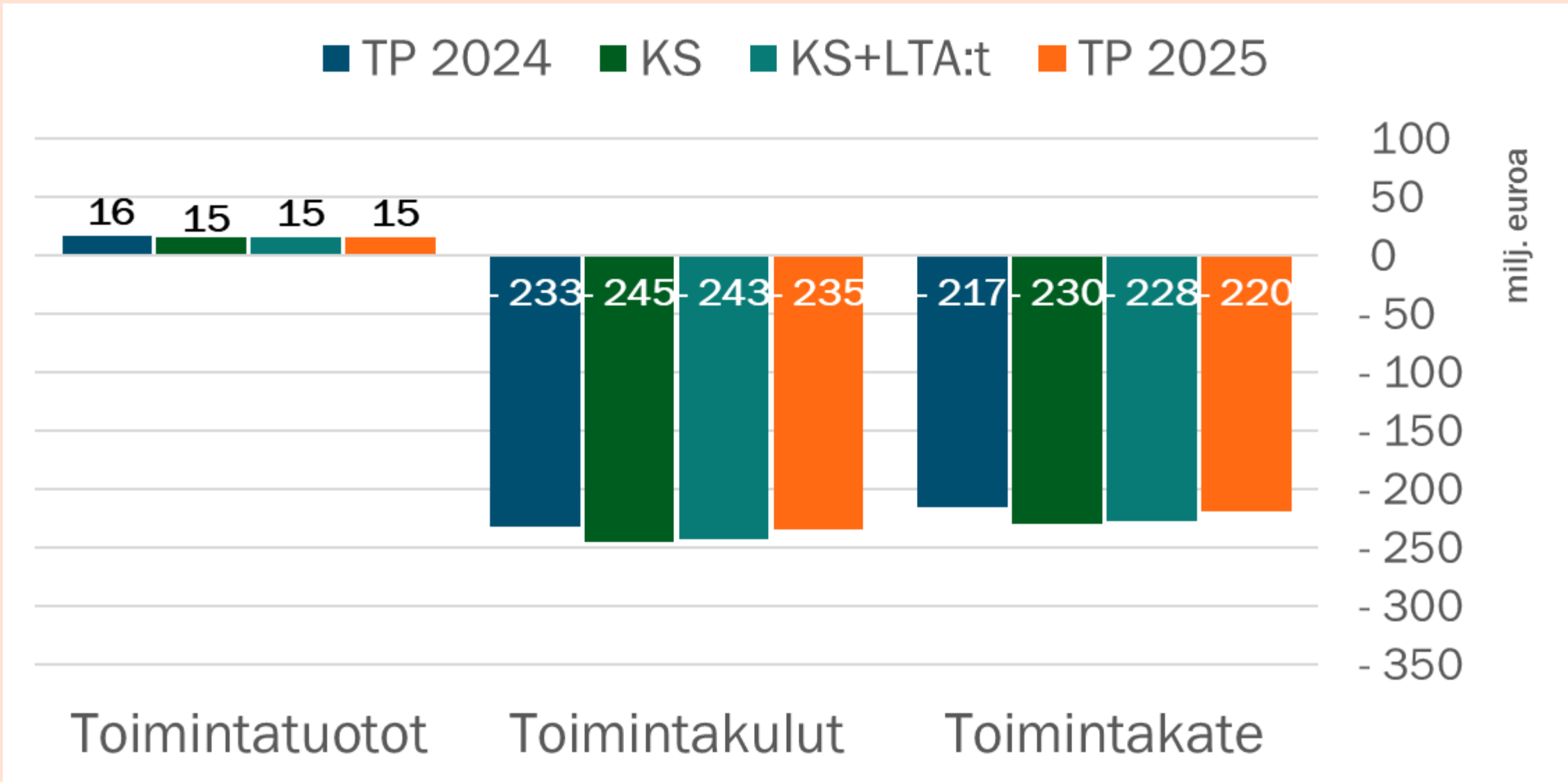
Talouden ja toiminnan seuranta
tilinpäätösennuste 2025

Sivistyslautakunta 17.03.2026

Raportin taloustiedot esitetään 1.6.2025 voimaan tulleen organisaation ja sitovuuksien mukaisina ja niin, että luvuissa on mukana koko käyttösunnitelmavuosi. Talous esitetään tilinpäätösennusteena, tilinpäätös käsitellään kaupunginhallituksessa 30.3.2026 ja kaupunginvaltuustossa 13.4.2026.

Palvelualuejohtajan katsaus

Kaupungin hallintosäännön muutoksesta johtuen sivistyksen palvelualue uudisti organisaatiotaan 1.6. alkaen. Sivistyksen palvelualueen yksiköistä elinvoiman palvelualueelle yhdistyi lukiokoulutuspalvelut, liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut, osallisuus ja hyvinvointi, kaupunginmuseo ja taseyksiköt Lahden kaupunginorkesteri ja Lahden kaupunginteatteri.

Kesän organisaatiomuutoksessa palvelualueelta vähennettiin tuloja -12,6 milj. euroa ja menoja -51,1 milj. euroa. Lisäksi sivistyksen palvelualueen käyttösuunnitelmaa muutettiin kaksi kertaa, joissa tuloarvioita lisättiin +0,8 milj. euroa ja menoja vähennettiin -1,8 milj. euroa.

Sivistyksen palvelualueen talous toteutui toimintakate-tasolla huomattavasti talousarvioita parempana. Vuoden 2025 toimintatuotot ylittivät voimassa olevan talousarvion 0,1 milj. euroa. Menoista jäi toteutumatta -7,5 milj. euroa, josta merkittävimmät osuudet yksittäisiin vastuualueisiin kohdistui sivistyksen yhteisiin ja projektitoimintaan (-1,7), varhaiskasvatuspalveluihin (-2,3), perusopetuspalveluihin (-2,7), kirjasto- ja tietopalveluihin (-0,3) ja Wellamo-opistoon (-0,5).

Palvelualueen henkilöstömenot alittuivat -3,1 milj. euroa, palvelujen ostot -2,0 milj. euroa, aineet, tarvikkeet ja tavarat -0,6 milj. euroa, avustukset -0,5 milj. euroa ja muut toimintakulut -1,3 milj. euroa.

Palvelualueelle kohdistetut talouden tasapainottamisen tavoitteet ja toimenpiteet saavutettiin ja joitakin toimenpiteitä toteutettiin etupainotteisesti.

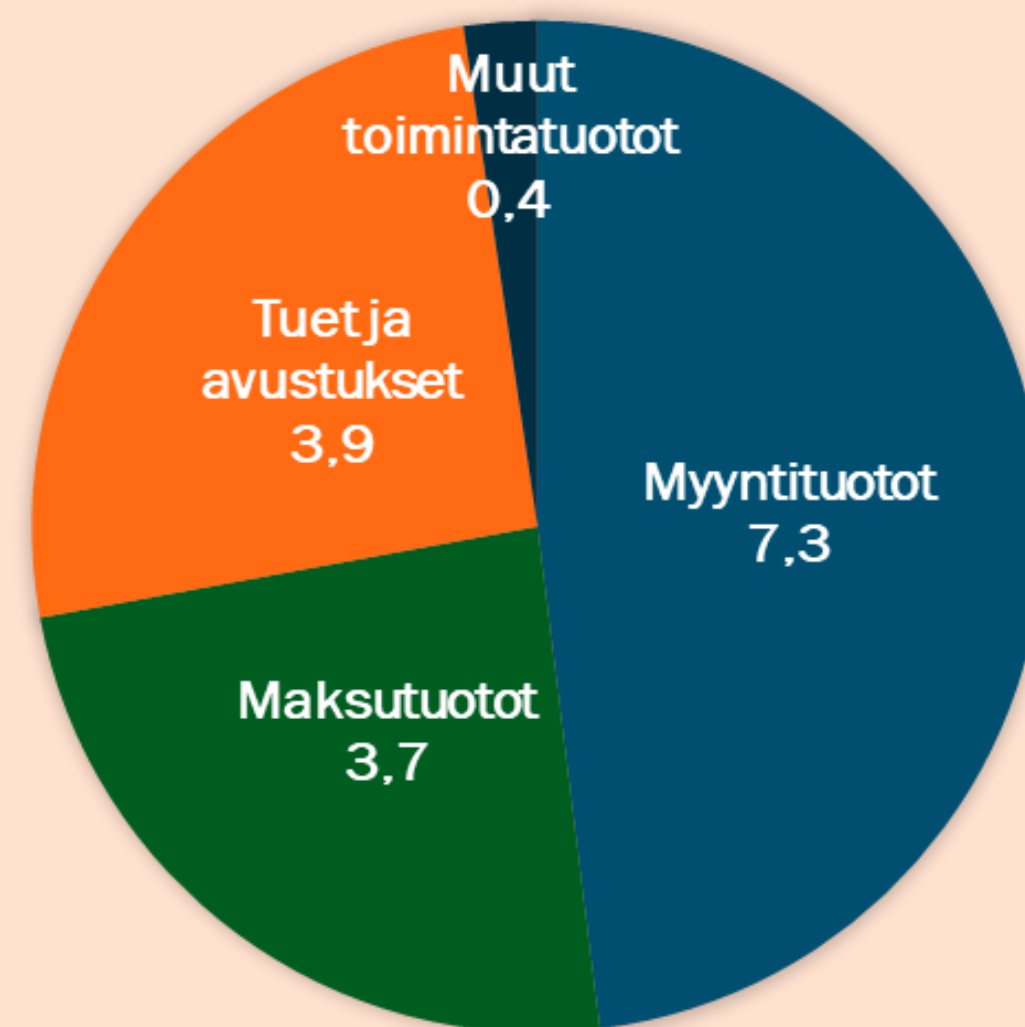
Talouden toteuma ja poikkeamat

TOIMINTATUOTOT

TP 2025

15,2

milj. euroa
(2024: 16,3)

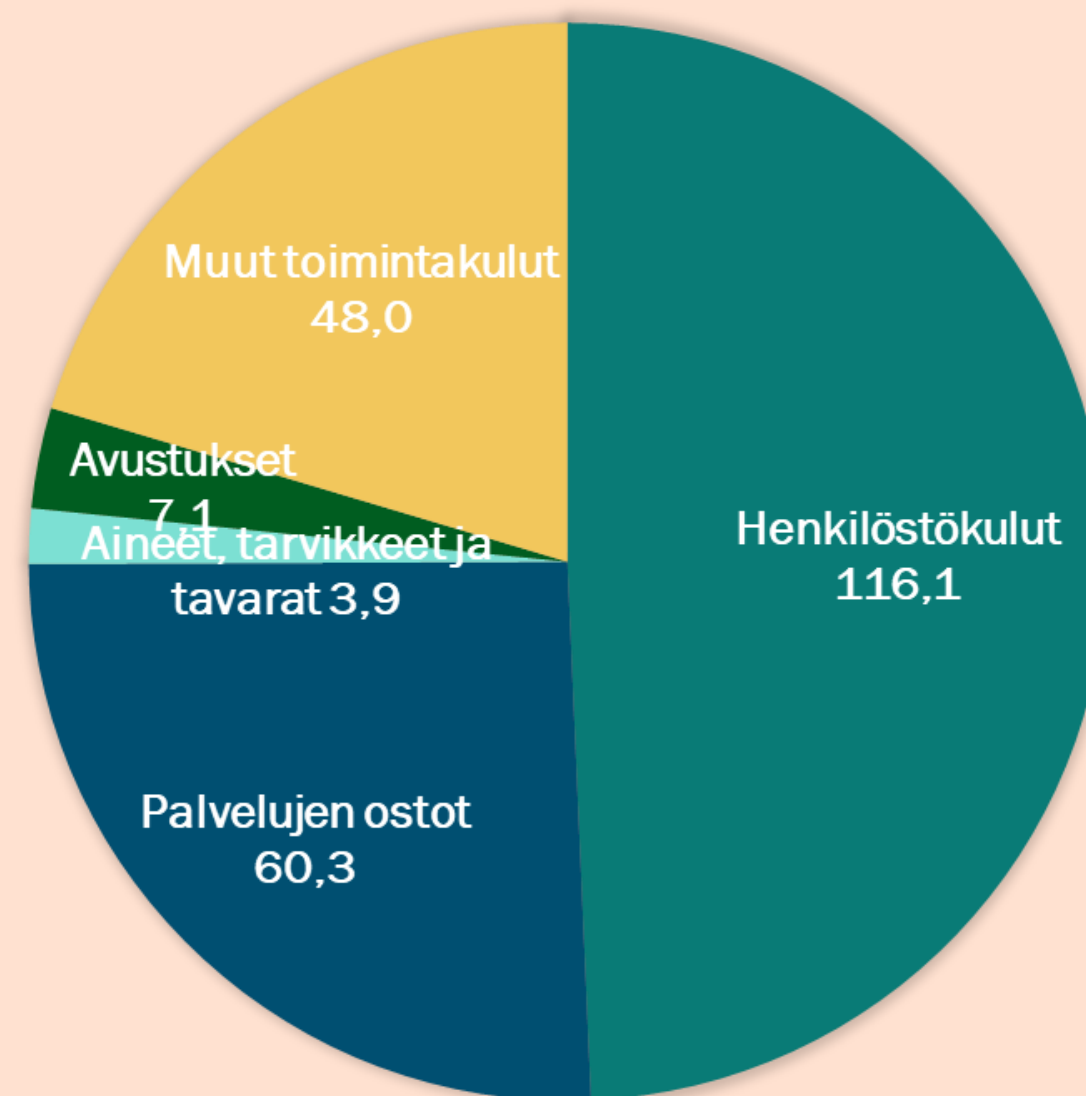

TOIMINTAKULUT

TP 2025

235,4

milj. euroa
(2024: 232,9)

Sivistyksen palvelualueen poikkeamat

Toimintatuotot ylittivät voimassa olevan talousarvion +0,1 milj. euroa.

Toimintamenoista jäi toteutumatta -7,5 milj. euroa voimassa olevaan talousarvioon nähden.

Merkittävimmät talousvaikutteiset poikkeamat toiminnassa 2025

- Yt-menettelyn vuoksi rekrytointeja ei ole voitu täysimääräisesti toteuttaa. Tehtäviä on ollut täyttämättä. Toimintaa on myös osittain supistettu talouden sopeuttamistoimien vuoksi.
- Projektitoiminta on vähentynyt merkittävästi, koska haettavien hankkeiden määrä on vähentynyt.
- Työehtosopimusten mukaisiin yleiskorotuksiin varauduttiin talousarviossa 1.6. alkaen, mutta sopimuskorotukset tulivat voimaan vasta 1.10. alkaen.
- Kustannusten kasvu on ollut osittain inflaatioarvioita pienempää ja kustannusten kasvua on hillitty myös erillisillä talouden tasapainottamistoimenpiteillä.

Poikkeamat esitetään valtuuston 09.06.2025, 01.09.2025 ja 29.09.2025 hyväksymiin lisätalousarvioihin nähden.

TOIMINTATUOTOT

POIKKEAMA

+0,1

milj. euroa

TOIMINTAKULUT

POIKKEAMA

-7,5

milj. euroa

Sivistyksen palvelualue TP 2025 (Vertailuluku TP 2024)

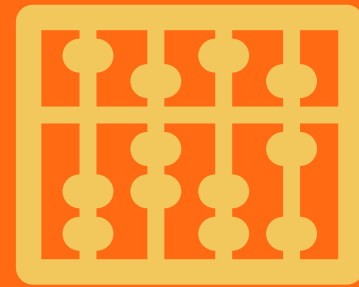
Perusopetuspalvelut

10 150
(10 260)

Oppilasmäärä
perusopetuksessa

18 400
(18 000)

Vuosiviikkotunnit
(kpl)

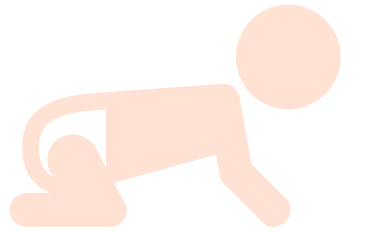
1,82
(1,75)

Vuosiviikkotunnit/
oppilas (kpl)

Varhaiskasvatuspalvelut

6 600 (6 700)

Alle kouluikäistä, joista

3 500 (3 600)

Varhaiskasvatuksessa/
esiopetuksessa

1 600 (1 600)

Yksityisessä
varhaiskasvatuksessa

700 (700)

Kotihoidon
tuella

Nuorisopalvelut

297 889
(267 520)

Osallistuja- ja asiakasmäärä

835 (830)

Erityistuettujen nuorten lukumäärä

Kirjasto- ja tietopalvelut

990 226
(952 809)

Asiakaskäynnit

16,24 (15,53)

Lainaukset/asukas (kpl)

17 018 (17 194)

Toimintaan osallistuvat

Wellamo-opisto

179 718
(175 014)

Asiakaskäynnit

46 231 (48 570)

Tuntimäärä

Toiminnan katsaus yksiköittäin

Sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen

- Sivistyspalveluiden eri sektoreiden seudullista kehittämistä toteutetaan Päijät-Hämeen kuntaverkostossa kuntien yhteistoimintasopimukseen pohjautuen. Kuntien yhteistä kehittämistoimintaa koordinoidaan sivistyksen palvelualueella toimivan seudullisen kehittämisen yksikössä. Kuntien sivistyspalveluista vastaavat viranhaltijat ovat kokoontuneet kuukausittain säännöllisesti yhteisten asioiden äärelle. Ulkopuolista rahoitusta saaneita kuntien yhteisiä kehittämisprojekteja ovat olleet varhaiskasvatuksessa Seikkaillen Päijät-Hämeessä - osallisuutta ja digitaitoja pelillisesti (OPH), esi- ja perusopetuksessa Koululäsnäolon vahvistaminen Päijät-Hämeessä (OPH) ja Turvallinen koulupäivä Päijät-Hämeessä (OPH) sekä Nuorisotyön seudullisen koordinaation kehittäminen Päijät-Hämeessä (AVI). Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen huoltajien seudullinen arviointikysely toteutettiin marraskuussa 2025.

Varhaiskasvatuspalvelut

- Velvoitetta kolmitasoisien tuen järjestämisestä varhaiskasvatuksessa oleville lapsille toteutettiin ja otettiin käyttöön esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset lasten tuen osalta 1.8.2025 lukien.
- Varhaiskasvatuspalvelut jatkaa hyväksytyn palveluverkkosuunnitelman mukaista päiväkotiverkoston kehittämistä. 1.8.2025 lukien jätettiin pois käytöstä Ahtialassa sijaitsevan Kunnasmannin toimipiste ja keskustassa sijaitsevan Villan toimipiste.

Perusopetuspalvelut

- Perusopetuksen toiminta ja siihen kohdistuneet opetussuunnitelmalliset sekä toiminnalliset muutokset ovat toteutuneet koulujen vuosisuunnitelmien ja opetussuunnitelman mukaisesti.
- Palveluverkkomuutosten valmistelu ja tuki ovat toteutuneet osittain suunnitellusti. Aluepalveluohjelmatyö on muuttanut alkuperäistä aikataulutusta sekä palveluverkkovalmistelua.
- Perusopetuksessa toteutetut toimenpiteet vaikuttavat pääsääntöisesti aina kahdelle talousvuodelle; vuoden 2025 säästötoimenpiteet aloitettiin syksyllä 2024. Esimerkiksi lukuvuoden 2024–2025 tuntikehyskerrointa ei korotettu, vaikka vuoden 2025 talousarvio olisi sen mahdollistanut. Vapautuneita vakansseja jätettiin täyttämättä sekä vähennettiin palvelujen ostoja. Lisäksi 1.8.2025 alkaen lakkautettiin laajamittainen kaksikielinen esiopetus ja supistettiin iltapäivätoiminnan laajuutta. Kustannusten kasvun hillitsemiseksi valmisteltiin ja toimeenpantiin myös esim. toimintakulttuurin muutosta tukevia toimenpiteitä.
- Oppimisen tuen uudistus tuli voimaan 1.8.2025. Uudistuksen tavoitteena on siirtää tuen painopistettä varhaiseen ja ennaltaehkäisevään tukeen sekä parantaa tuen saatavuutta, edistää inklusiivista toimintakulttuuria ja lisätä yhteisopettajuutta sekä vähentää hallinnollista työtä. Uudistukseen valmistautuminen ja lakimuutoksen toimeenpanon käynnistäminen on ollut vuoden 2025 laajin kehittämistoimenpide perusopetuksessa.
- Kaupungin strategian kärkitoimenpiteet, jotka koskevat lapsia ja nuoria, ovat edenneet tavoitteiden mukaisesti.

Toiminnan katsaus yksiköittäin

Nuorisopalvelut

- Nuorisopalveluiden osallistuja- ja asiakasmäärä oli yhteensä 297 889
- Nuorten työ- ja valmennuspalveluiden asiakkaana on ollut 233 nuorta ja jaksonsa lopettaneiden sijoittuminen työhön, koulutukseen tai muuhun suunnitelman mukaiseen ohjattuun toimenpiteeseen oli 51 % jaksonsa lopettaneista.
- Suunnitelmallisesti tuettuja nuoria etsivässä nuorisotyössä, starttivalmennuksessa, oppivelvollisuuden tuessa sekä nuorten psykososiaalinen tuki Dominossa on ollut 835.
- Suunnitelmallisesti tuettujen nuorten asiakastyytyväisyyden keskiarvo oli 4,7 asteikolla 1-5 ja koko nuorisopalveluiden asiakastyytyväisyyden keskiarvo oli 4,4.

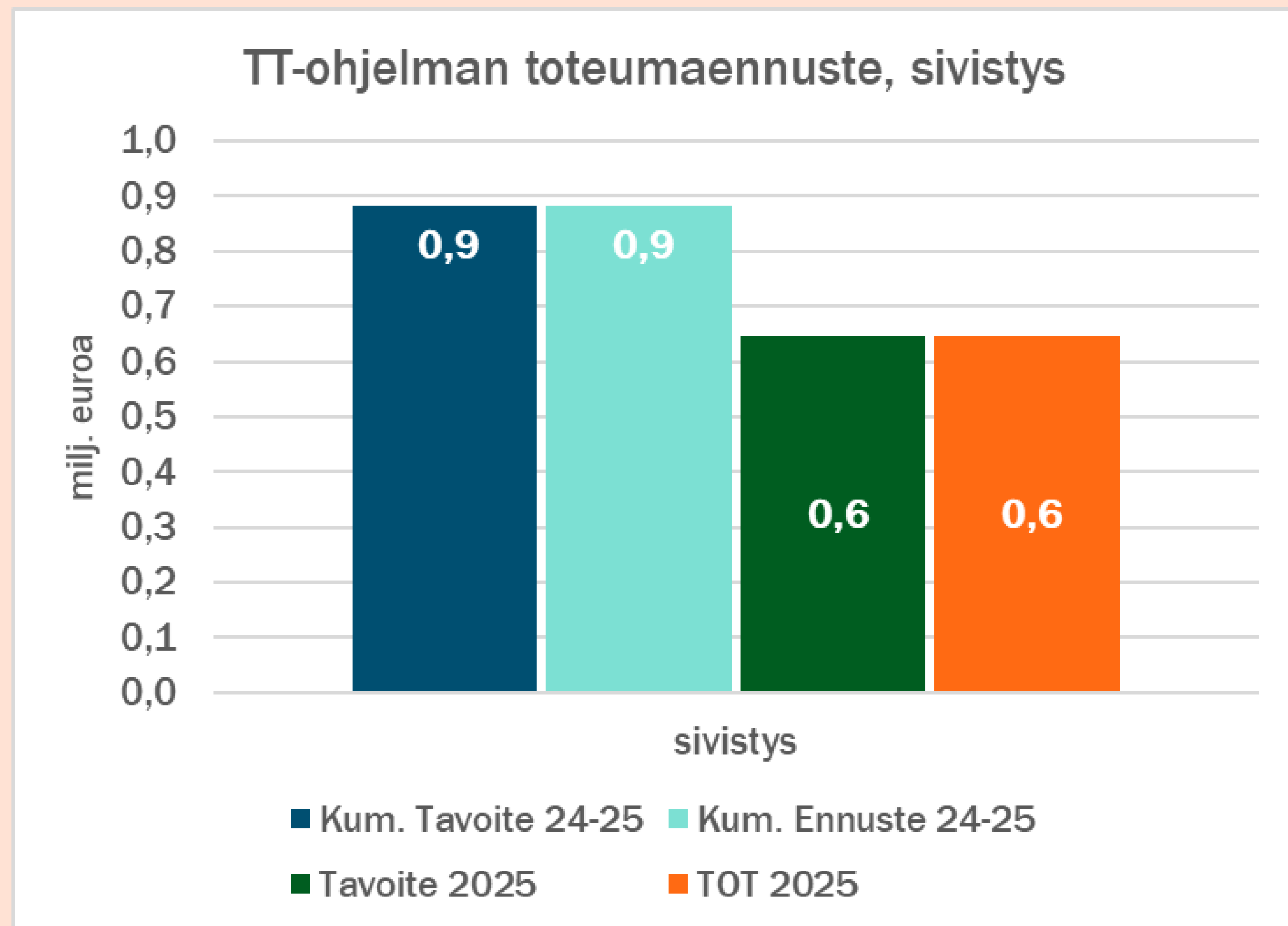
Kirjasto

- Kirjaston kävijämäärät kasvoivat vuonna 2025. Myös lainoja tehtiin edellisvuotta enemmän.
- Kirjastoissa järjestettiin vuoden aikana 459 tapahtumaa.
- Launeen kirjaston toiminta päättyi 31.12.2025.
- Kirjastoauton toiminta korvattiin syyskuusta alkaen kirjastopakulla. Kirjastoautolle tehtiin riippumaton tavarantarkastus. Korjaustarpeiden selvittely kesken.
- Useissa lähikirjastoissa on ilmennyt häiriökäyttäytymistä ja vartijapalveluita on tarvittu aktiivisesti. Mukkulassa pystytettiin lisäämään omatoimiaikaa arki-iltoihin.

Wellamo-opisto

- Toteutettu vapaan sivistystyön mukaista opetusta toimialueella seitsemässä kunnassa eri aineissa eri ikäryhmille. Lisäksi lasten ja aikuisten taiteen perusopetusta, aktivoivaa toimintaa, koulujen kerhotoimintaa ja maksutonta digineuvontaa. Ajalla 1.1.-31.12.2025 toteutunut käyntimäärä 179 685.
- Pidetty opetusta 46 231 h, josta Taide- ja muotoilukoulu Taikan opetusta 1821 h, verkko-opetusta 986 h ja koulujen kerhotoimintaa 492 h.
- Digineuvonnan tilaisuuksia on toteutettu 93 ja omia tapahtumia 36 sekä oltu mukana 14 yhteistyötilaisuudessa.
- Kurssimaksujen tulotavoite (1 023 000 €) saavutettu.
- Hanketyönä on toteutettu kansalaistaitoviikon tapahtumat ja luentoja sekä digineuvontaa Kaupunginosakerhoissa, toteutettu Kotikulmilla toimintaa ja nostettu aivoterveysteemaa esille.
- Valmistettu ja julkaistu kevään 2026 opetusohjelma.

Toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelma

Menojen vähentäminen

-0,65 milj. euroa (tavoite -0,65 milj.)

- Sivistyksen palvelualueen talouden tasapainottamisen toimenpiteet muodostuvat palveluverkon sekä palvelujen laatutason tarkastelusta ja toiminnan tehostamisen toimenpiteistä. Tasapainottamisen tavoitteet ja toimenpiteet saavutettiin ja joitakin toimenpiteitä toteutettiin etupainotteisesti.
- Varhaiskasvatuspalveluissa toteutettiin tavoitteiden mukaisesti muutokset vuorohoidon sekä avoimen varhaiskasvatuksen palvelurakenteeseen.
- Perusopetuspalveluissa vuoden 2025 säästötoimenpiteet aloitettiin jo syksyllä 2024. Esimerkiksi lukuvuoden 2024-2025 tuntikehyskerrointa ei korotettu. Vapautuneita vakansseja jätettiin täyttämättä sekä vähennettiin palvelujen ostoja. Lisäksi 1.8. lakkautettiin laajamittainen kaksikielinen esiopetus ja supistettiin iltapäivätoiminnan laajuutta.
- Nuorisopalvelujen talouden tasapainottamisen tavoite vähentää yksi toimitila Siltapuistosta toteutui.
- Kirjasto- ja tietopalveluissa pystyttiin vähentämään palvelu- ja materiaalihankintoja.
- Wellamo-opiston musiikin laajan taiteen perusopetuksen oppilaspaikkojen vähennyksen kautta vähennettiin henkilötyövuosien määrää.

Sivistyksen yhteiset

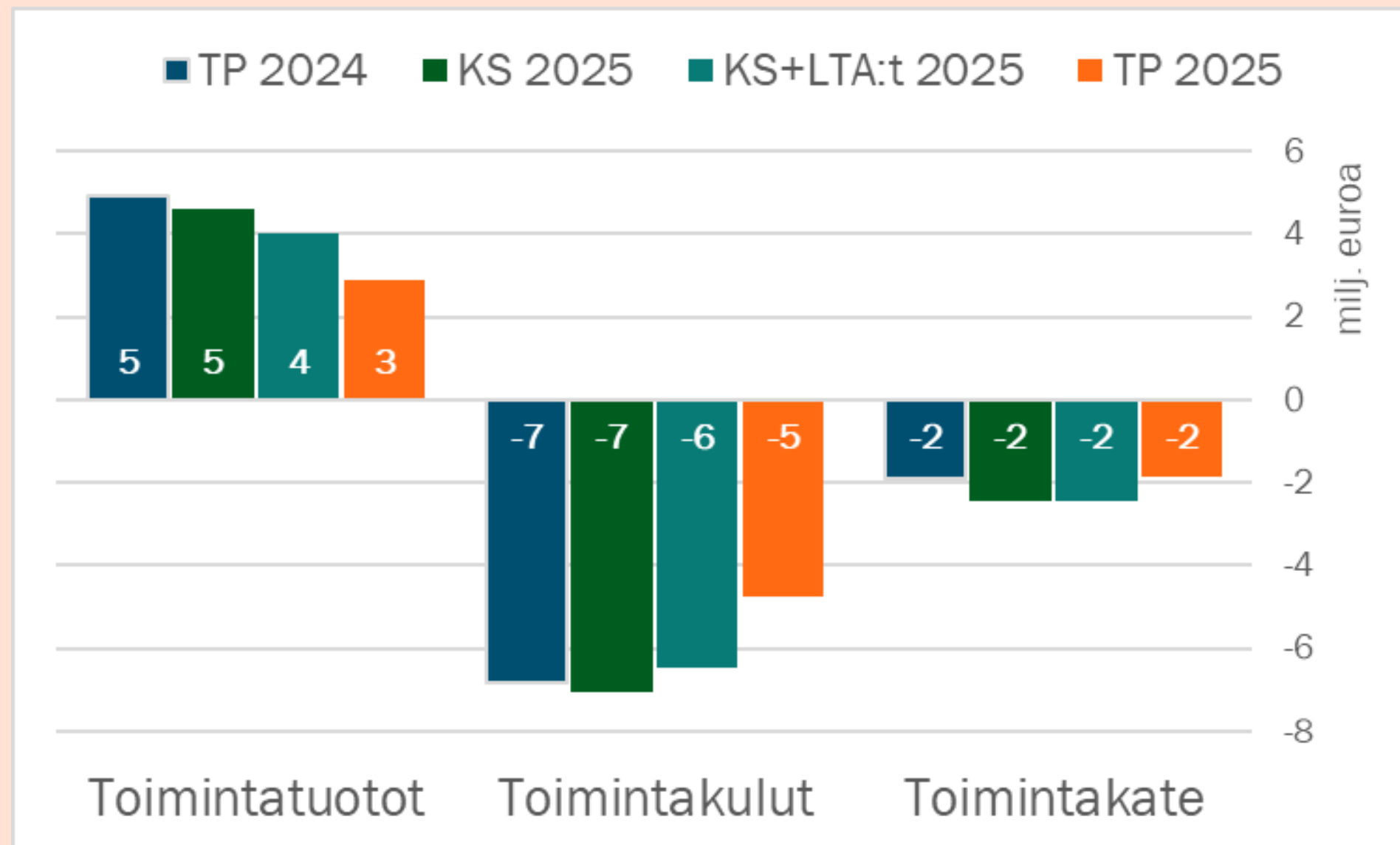
sis. sivistyksen projektit

Sivistyksen yhteiset talouden toteuma ja poikkeamat

Toteuma: toimintakate -0,6 milj. euroa

Sivistyksen yhteisistä jäi saamatta tuloja -1,1 milj. euroa, mutta menoja jäi toteutumatta -1,7 milj. euroa johtuen pääosin projektitoiminnan supistumisesta. Projektitoiminta on vähentynyt merkittävästi, koska haettavien hankkeiden määrä on vähentynyt. Sitovuuden toimintakate parani +0,6 milj. euroa suhteessa käyttösuunnitelmaan. Menojen alituksesta henkilöstökuluihin kohdistui -1,2 milj. euroa ja palvelujen ostoihin -0,4 milj. euroa.

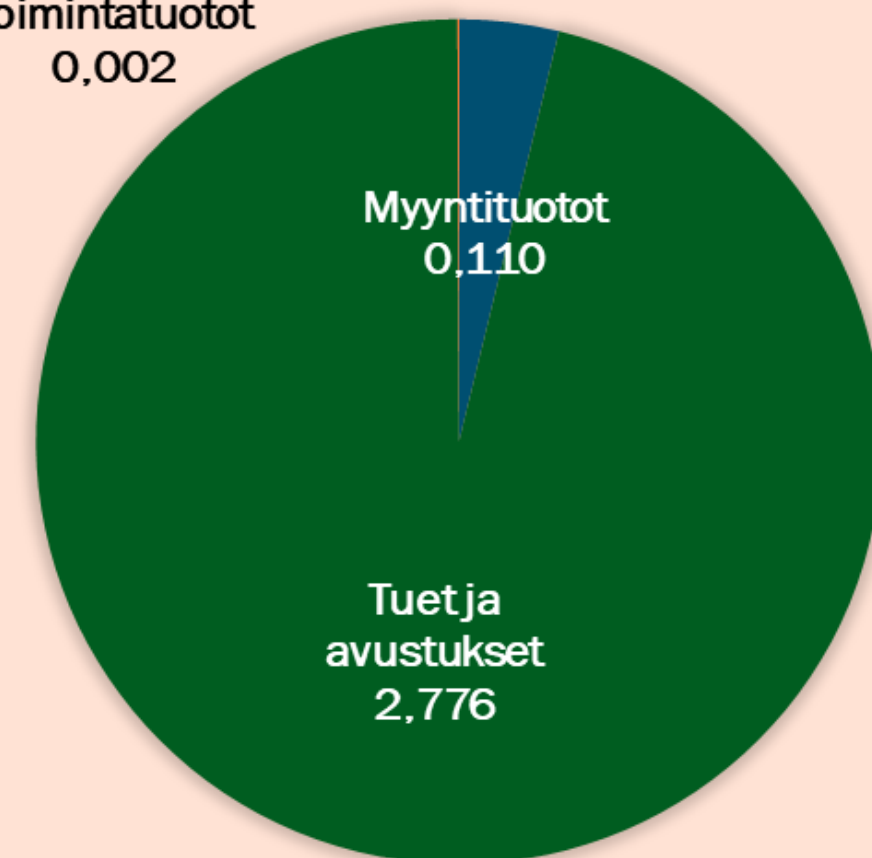
TOIMINTATUOTOT

TP 2025

2,9

milj. euroa
(2024: 4,9)

Muut
toimintatuotot
0,002

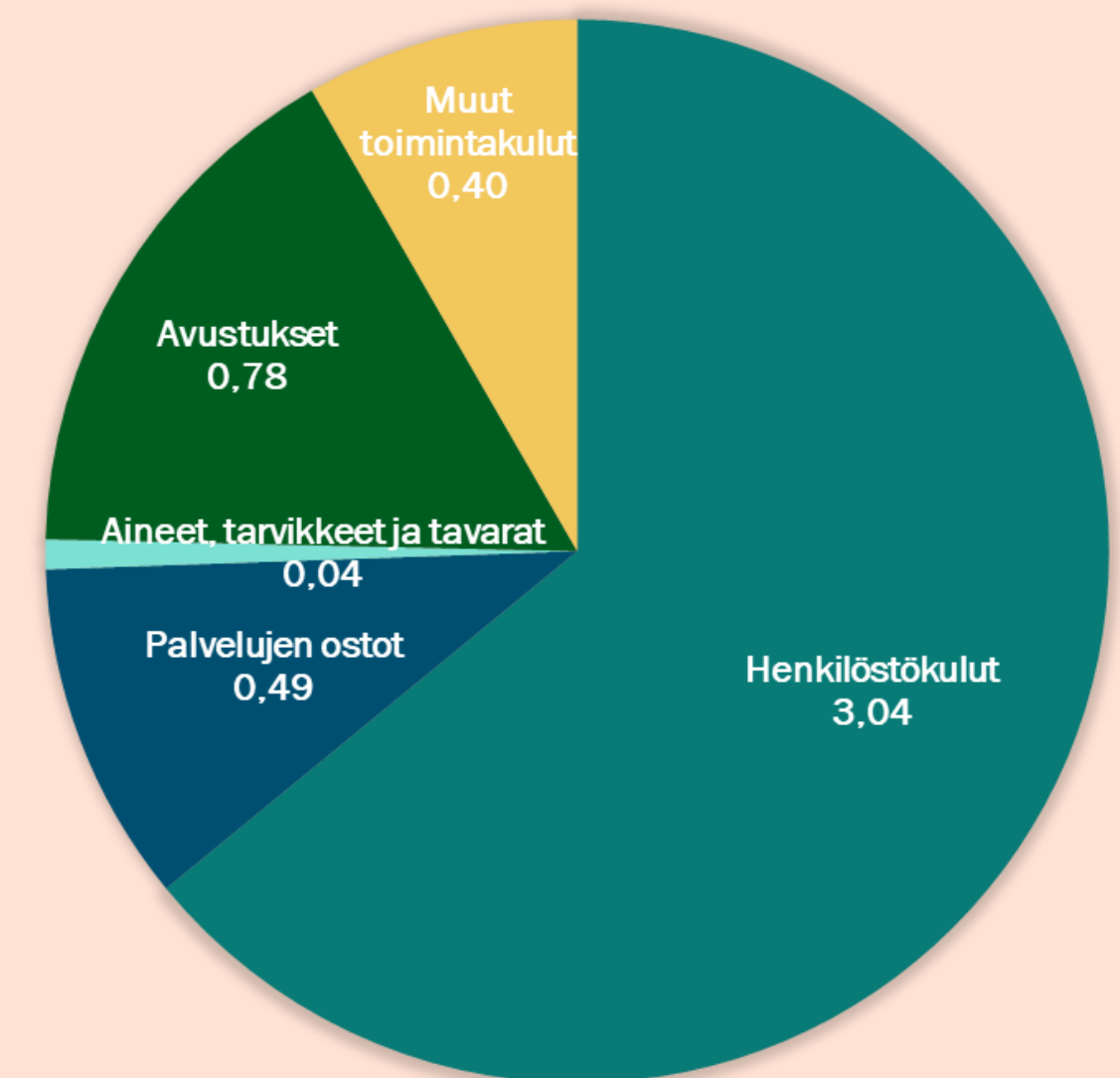

TOIMINTAKULUT

TP 2025

4,7

milj. euroa
(2024: 6,8)

***Varhaiskasvatuspalvelut
(VK),
perusopetuspalvelut (PO),
nuorisopalvelut (NP),
kirjasto- ja tietopalvelut
(KT)***

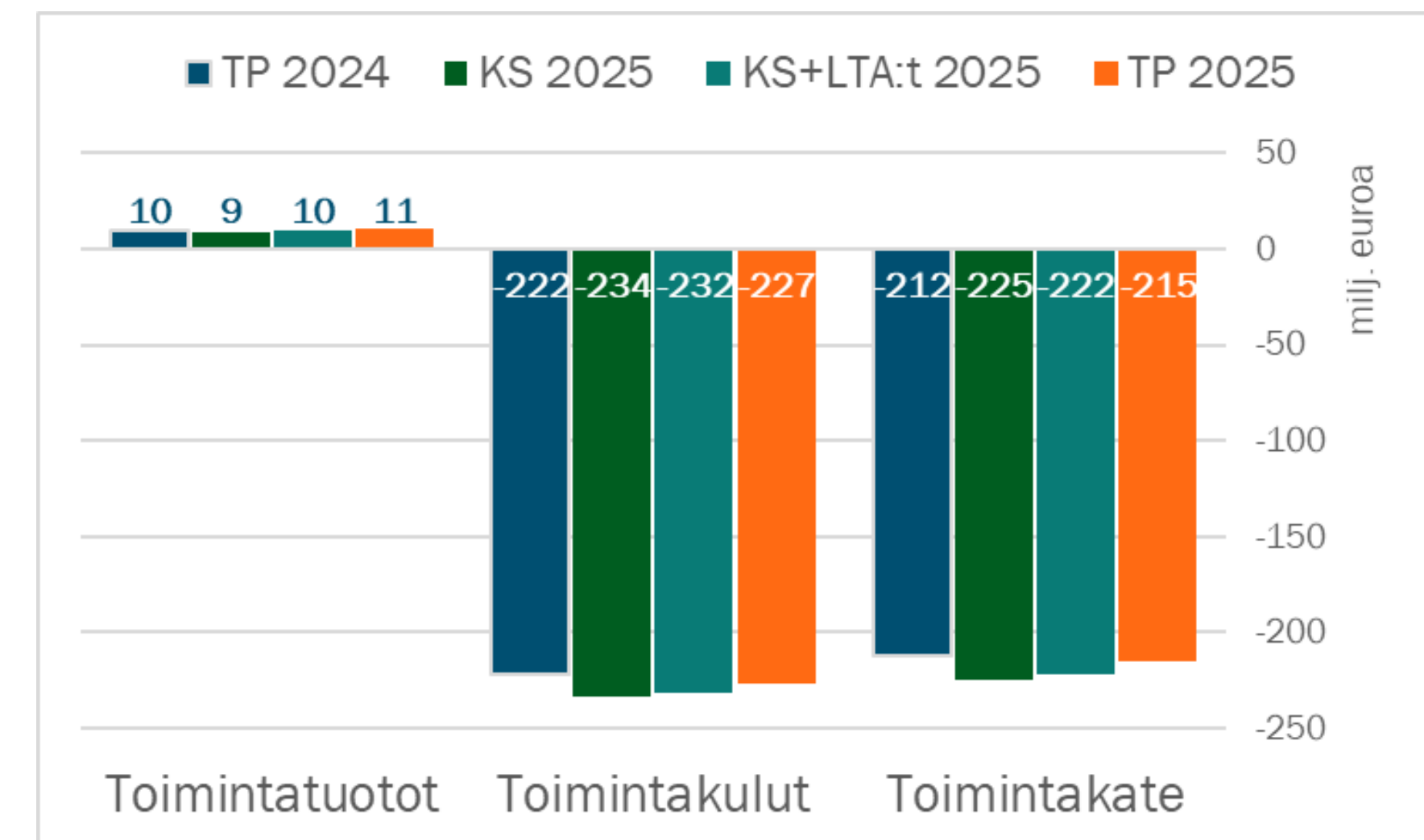

VK, PO, NP, KT yhteensä talouden toteuma ja poikkeamat

Toteuma: toimintatuotot +1,2 milj. euroa, toimintakulut -5,3 milj. euroa

VK, PO, NP, KT vastualueet yhteensä sitovuustason tulot ylittyivät +1,2 milj. euroa johtuen pääosin perusopetuksen kotikuntakorvaustulojen (+0,7) suuremmasta kertymästä suhteessa käyttösuunnitelmaan. Menoja jäi toteutumatta -5,3 milj. euroa. Yt-menettelyn vuoksi rekrytointeja ei voitu täysimääräisesti toteuttaa ja tehtäviä on ollut täyttämättä. Palvelurakenteeseen on tehty muutoksia. Toimintaa on myös osittain supistettu talouden sopeuttamistoimien vuoksi. Kustannusten kasvu on ollut osittain inflaatioarvioita pienempää ja kustannusten kasvua on hillitty myös erillisillä talouden tasapainottamistoimenpiteillä. Lisäksi työehtosopimusten mukaisiin yleiskorotuksiin varauduttiin talousarviossa 1.6. alkaen, mutta sopimuskorotukset tulivat voimaan vasta 1.10. alkaen.

VK, PO, NP, KT vastualueet yhteensä sitovuustason henkilöstömenot alittuivat -1,6 milj. euroa, palvelujen ostot -1,5 milj. euroa, aineet, tarvikkeet ja tavarat -0,6 milj. euroa, avustukset -0,5 milj. euroa ja muut toimintakulut -1,2 milj. euroa.

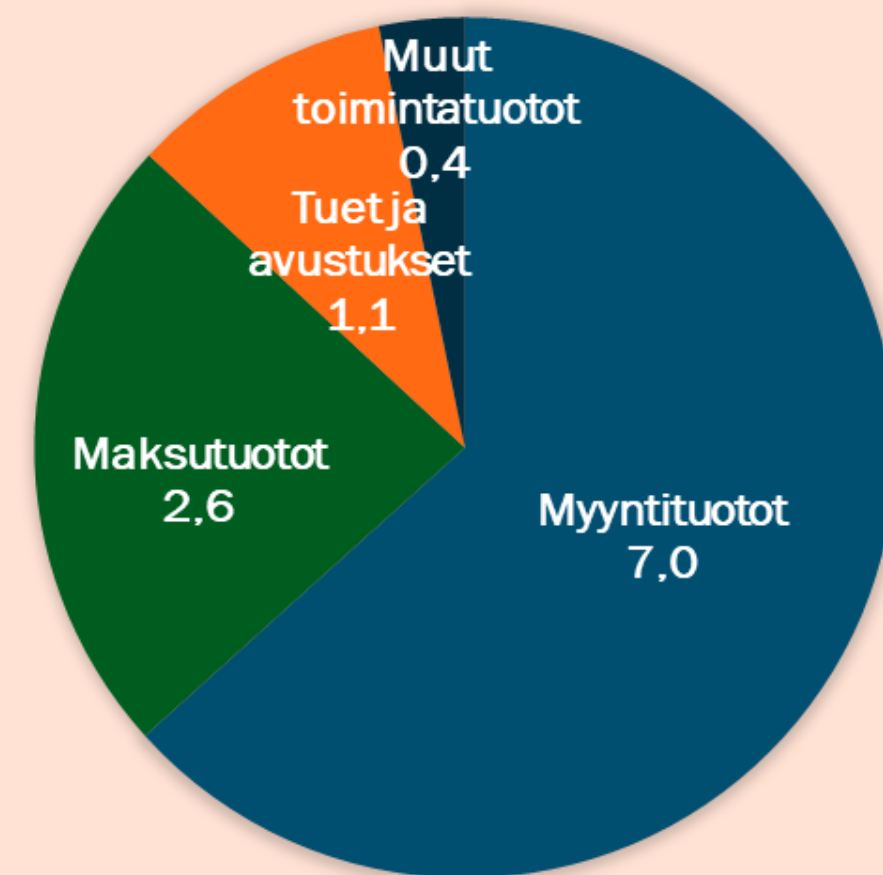

TOIMINTATUOTOT

TP 2025

11,0

milj. euroa
(2024: 10,1)

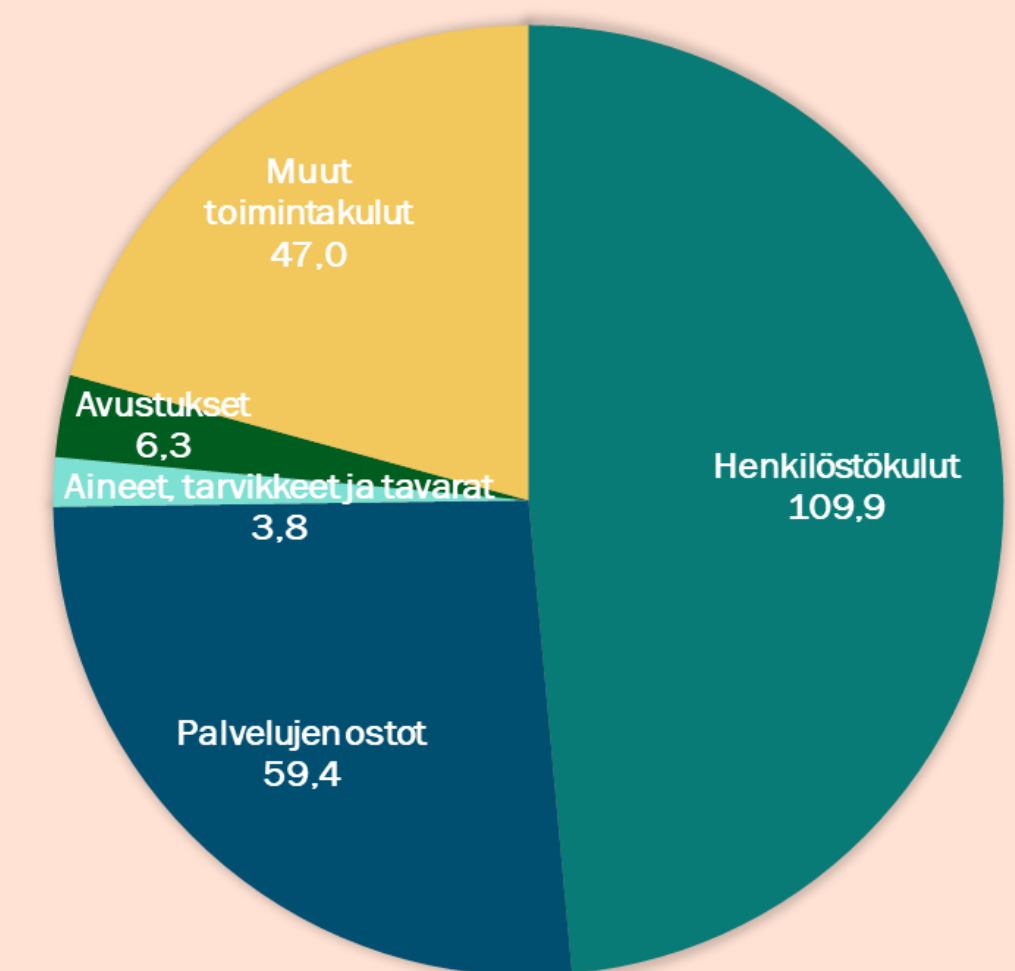

TOIMINTAKULUT

TP 2025

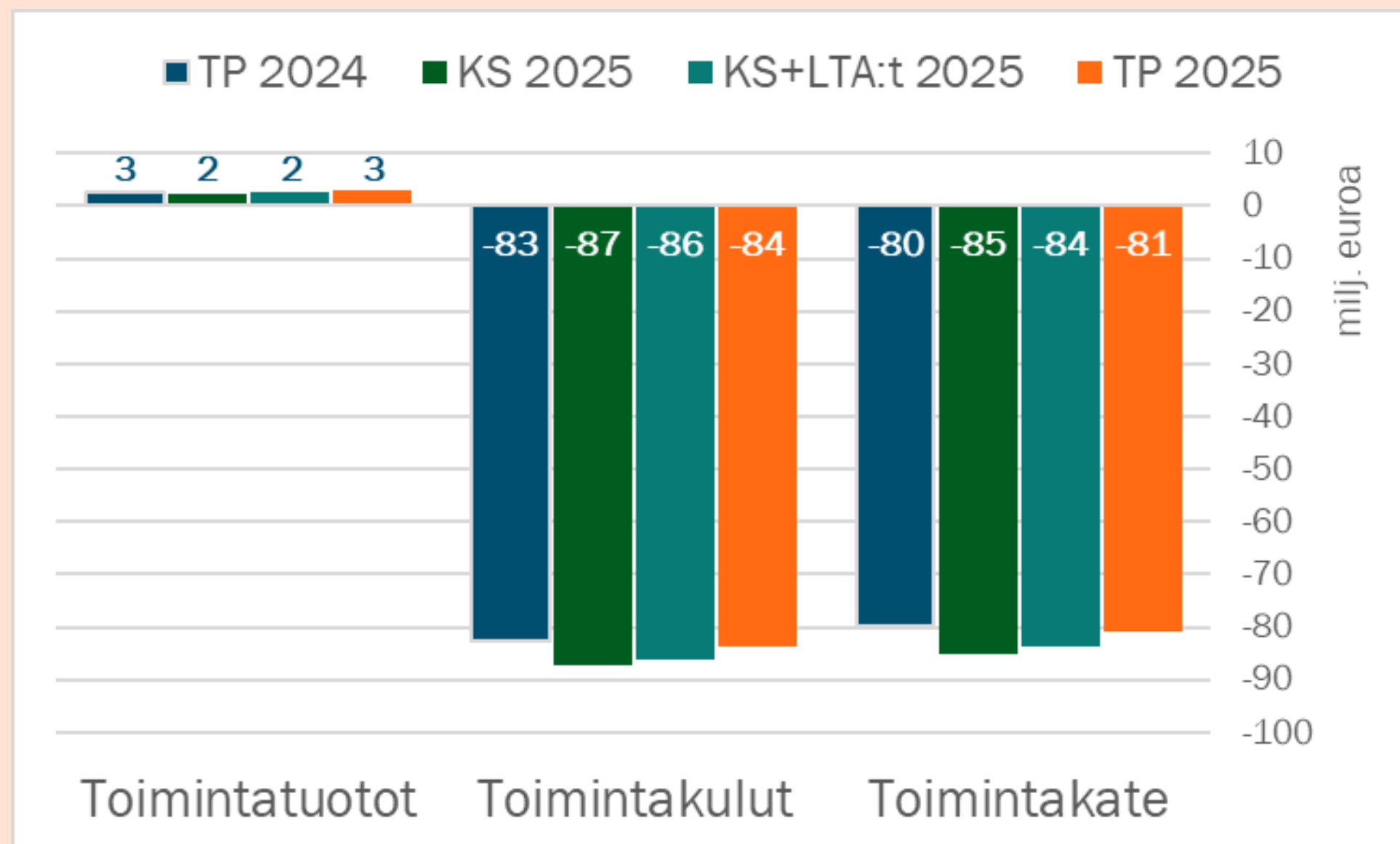
226,5

milj. euroa
(2024: 221,9)

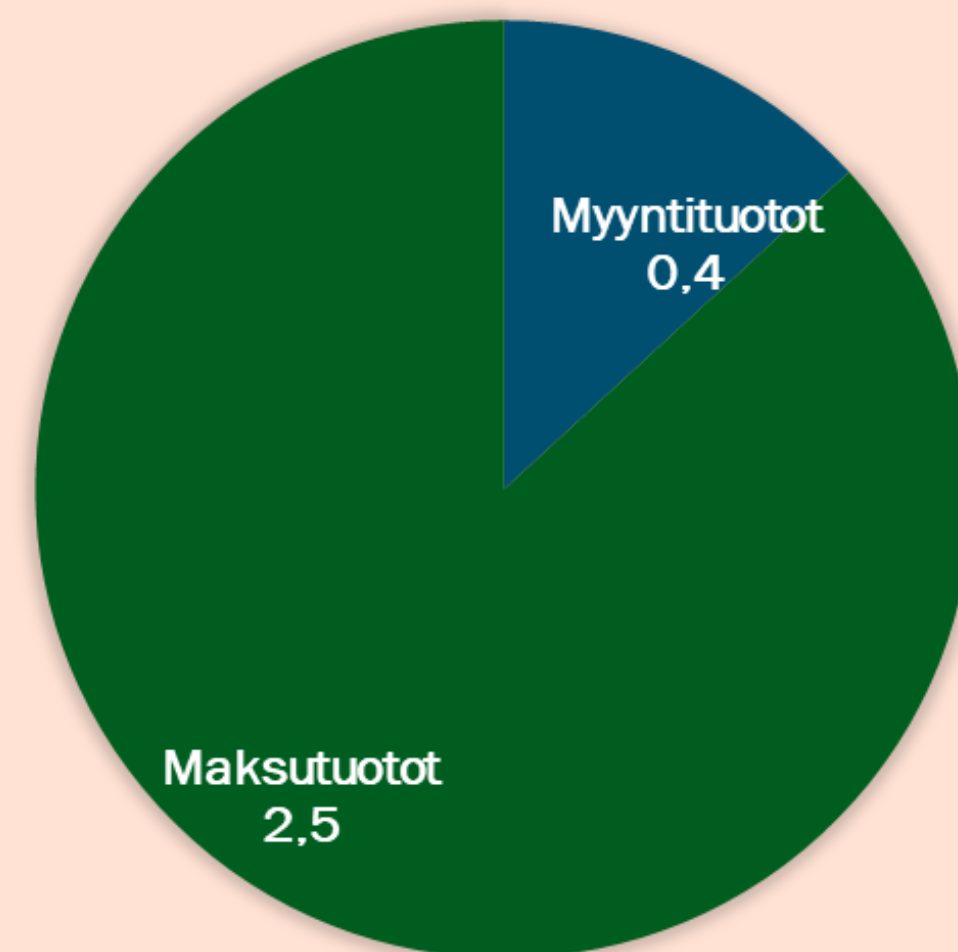

Varhaiskasvatuspalvelut talouden toteuma ja poikkeamat

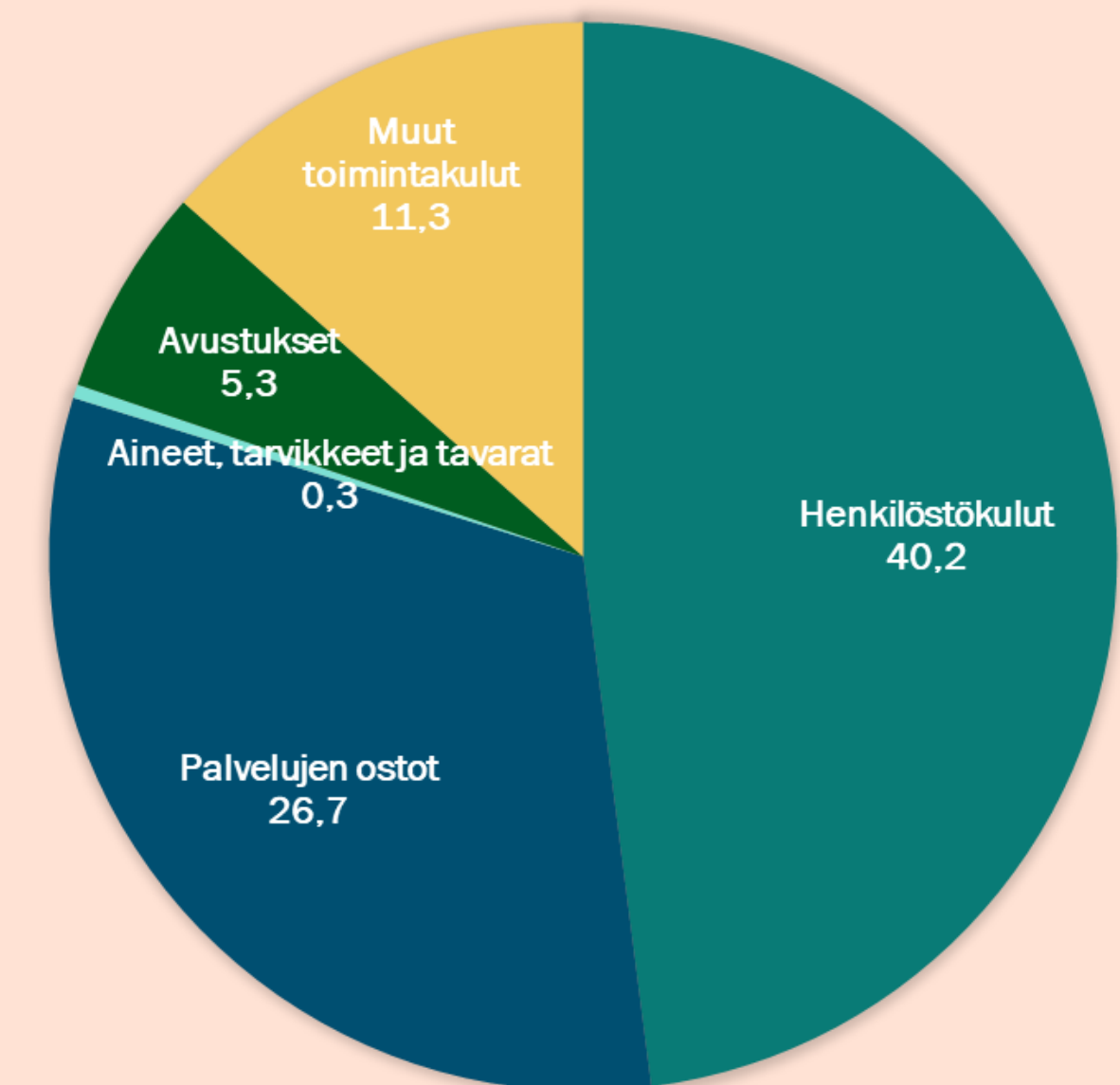
Toteuma: toimintatuotot +0,4 milj. euroa, toimintakulut -2,3 milj. euroa
 Varhaiskasvatuspalvelujen tulot ylittyivät +0,4 milj. euroa johtuen pääosin varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen (+0,2) ja erityiskorvattavien kustannusten (+0,2) suuremmasta kertymästä suhteessa käyttösuunnitelmaan. Menoja jäi toteutumatta -2,7 milj. euroa. Henkilöstömenoihin vaikuttivat tehdyt muutokset palvelurakenteeseen ja lisäksi palvelusetelikustannukset olivat pienemmät kuin talousarviossa arvioitiin.
 Varhaiskasvatuspalvelujen henkilöstömenot alittuivat -0,9 milj. euroa, palvelujen ostot -0,9 milj. euroa, aineet, tarvikkeet ja tavarat -0,3 milj. euroa, avustukset -0,1 milj. euroa ja muut toimintakulut -0,1 milj. Euroa.

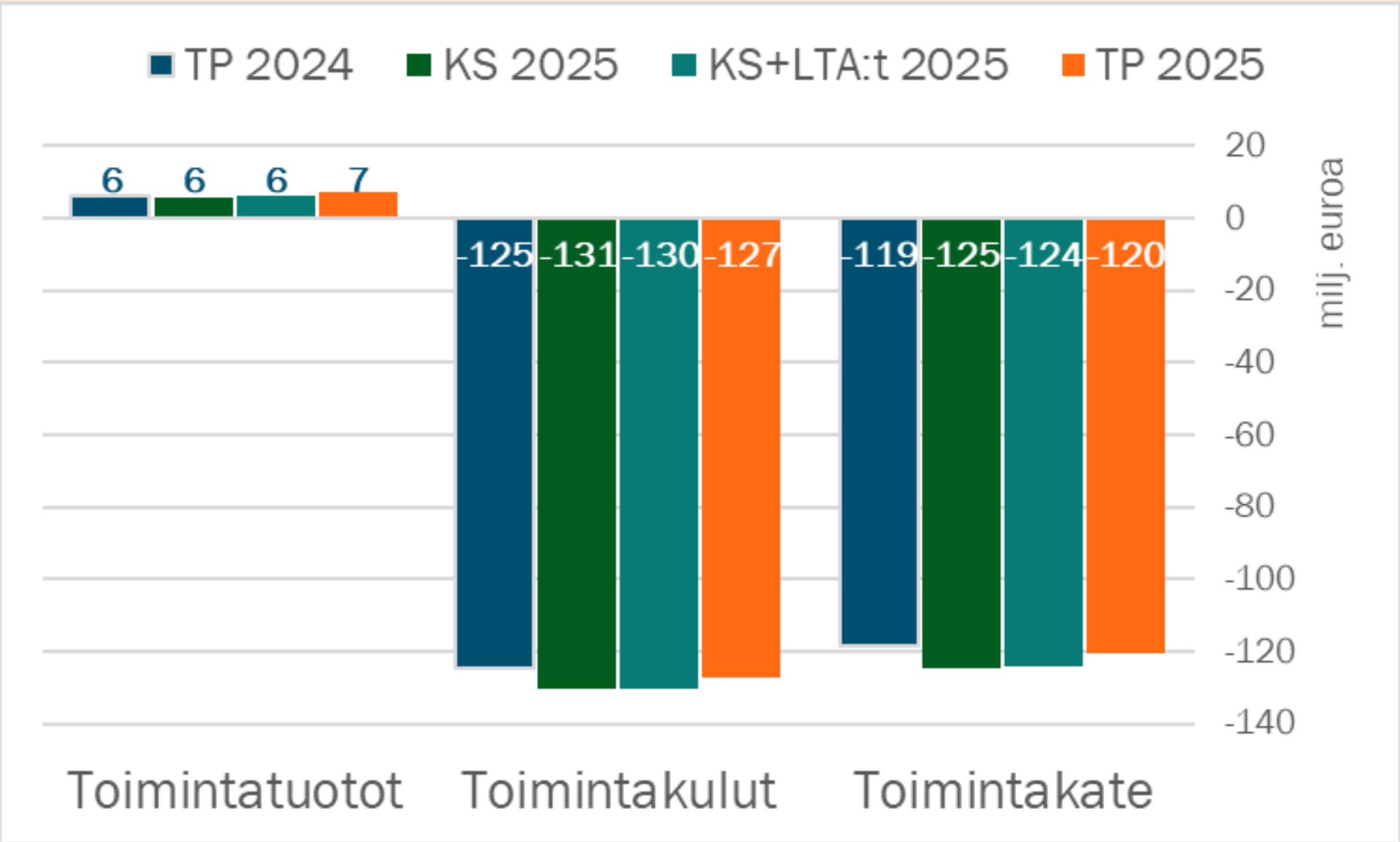
TOIMINTATUOTOT
 TP 2025
2,9
 milj. euroa
 (2024: 2,7)

TOIMINTAKULUT
 TP 2025
83,9
 milj. euroa
 (2024: 82,5)

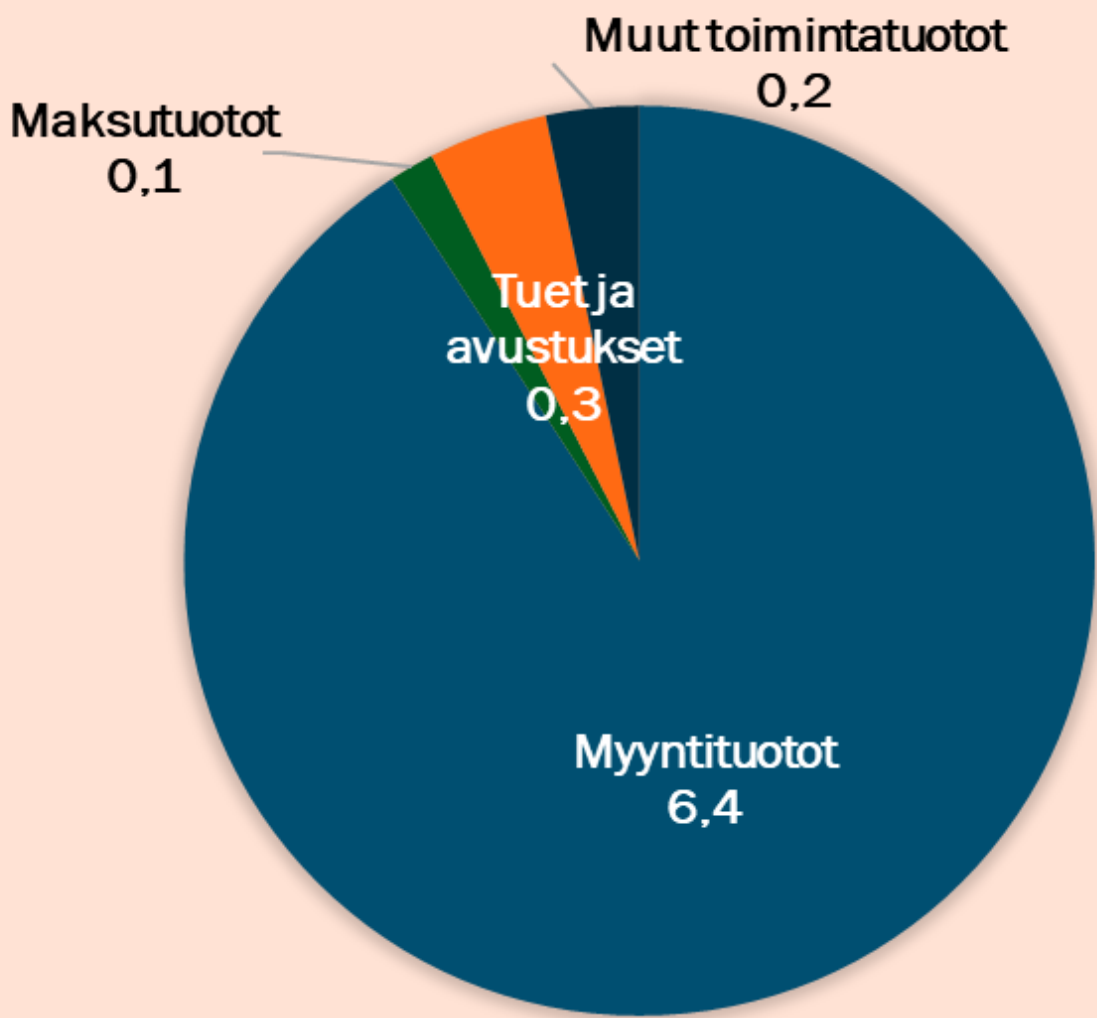
Perusopetuspalvelut talouden toteuma ja poikkeamat

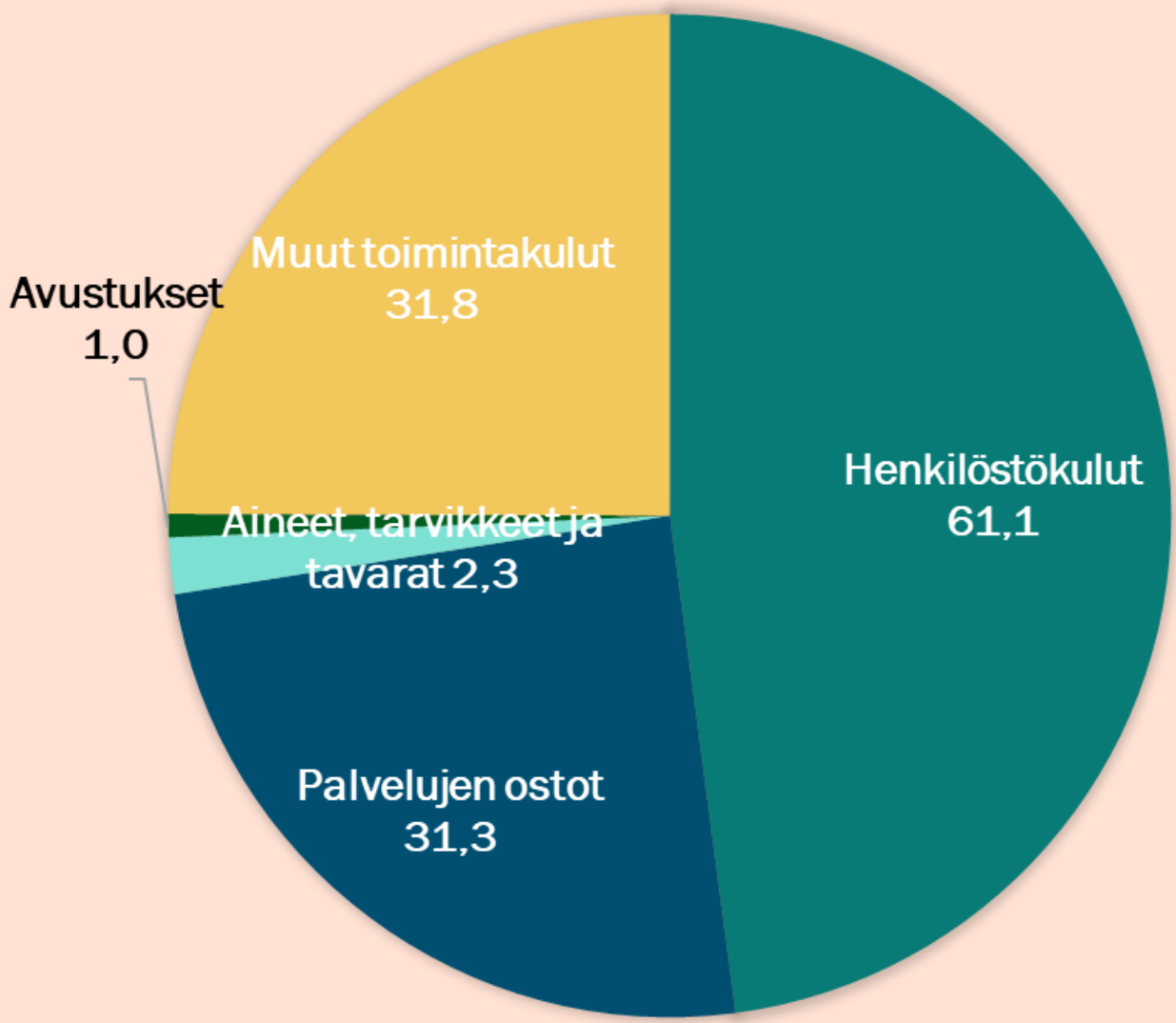
Toteuma: toimintatuotot +0,8 milj. euroa, toimintakulut -2,7 milj. euroa

Perusopetuspalvelujen tulot ylittyivät +0,8 milj. euroa johtuen pääosin kotikuntakorvausten suuremmasta kertymästä suhteessa käyttösuunnitelmaan. Menoja jäi toteutumatta -2,7 milj. euroa johtuen yt-menettelystä, jonka vuoksi rekrytointeja ei ole voitu täysimääräisesti toteuttaa ja tehtäviä on ollut täyttämättä. Toimintaa on myös osittain supistettu talouden sopeuttamistoimien vuoksi. Työehtosopimusten mukaiset yleiskorotukset tulivat voimaan talousarviossa arvioitua myöhemmin. Kustannusten kasvu on ollut osittain inflaatioarvioita pienempää ja kustannusten kasvua on hillitty myös erillisillä talouden tasapainottamistoimenpiteillä. Avustuksia jäi toteutumatta, koska uusia Icehearts -ryhmiä ei perustettu ja iltapäiväkerhotoimintaa supistettiin, jolloin ryhmiä muodostui vähemmän ja osa toimijoista jäi pois. Perusopetuspalvelujen henkilöstömenot alittuivat -0,6 milj. euroa, palvelujen ostot -0,5 milj. euroa, aineet, tarvikkeet ja tavarat -0,2 milj. euroa, avustukset -0,4 milj. euroa ja muut toimintakulut -1,1 milj. euroa.

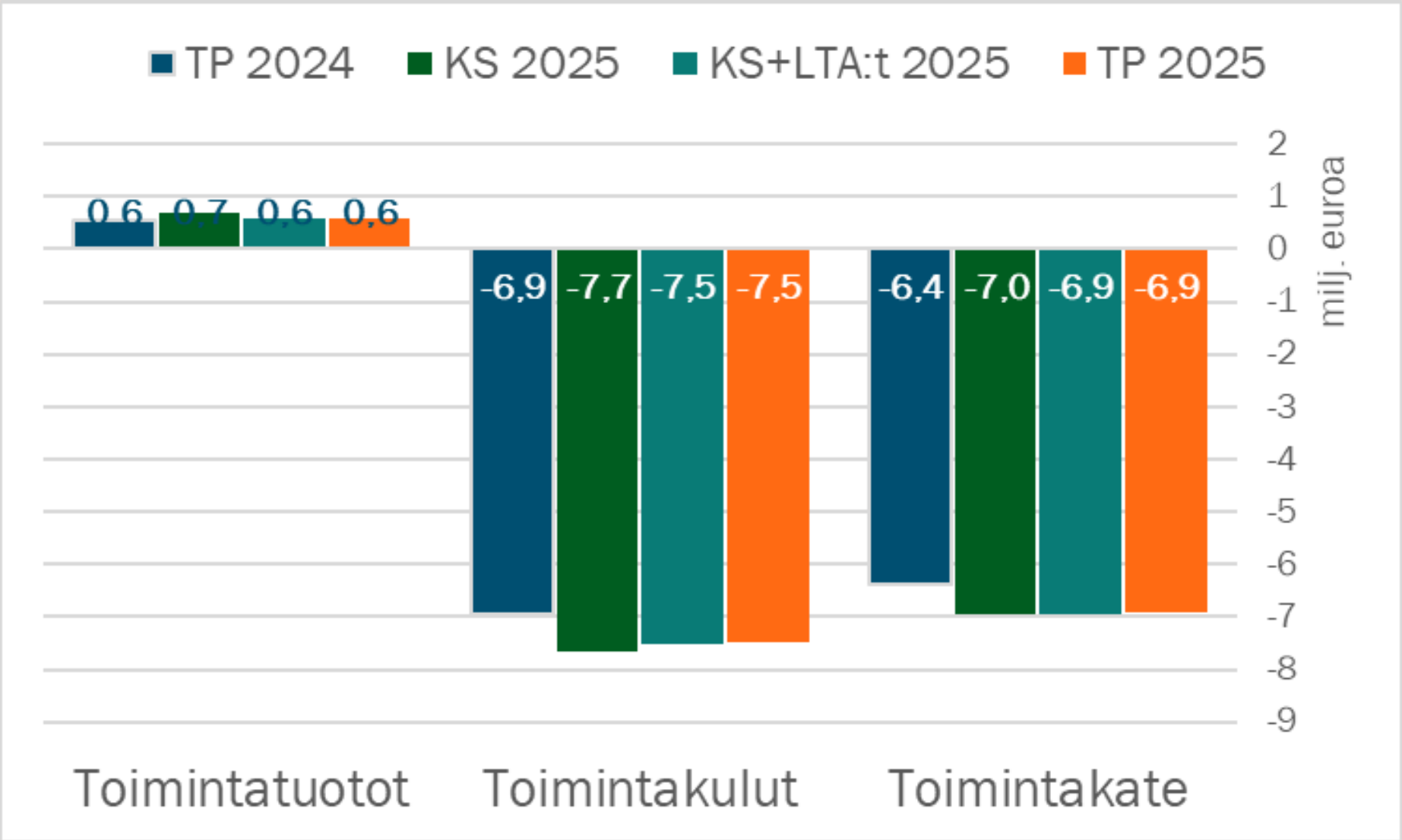
TOIMINTATUOTOT
TP 2025
7,0
milj. euroa
(2024: 6,3)

TOIMINTAKULUT
TP 2025
127,4
milj. euroa
(2024: 124,9)

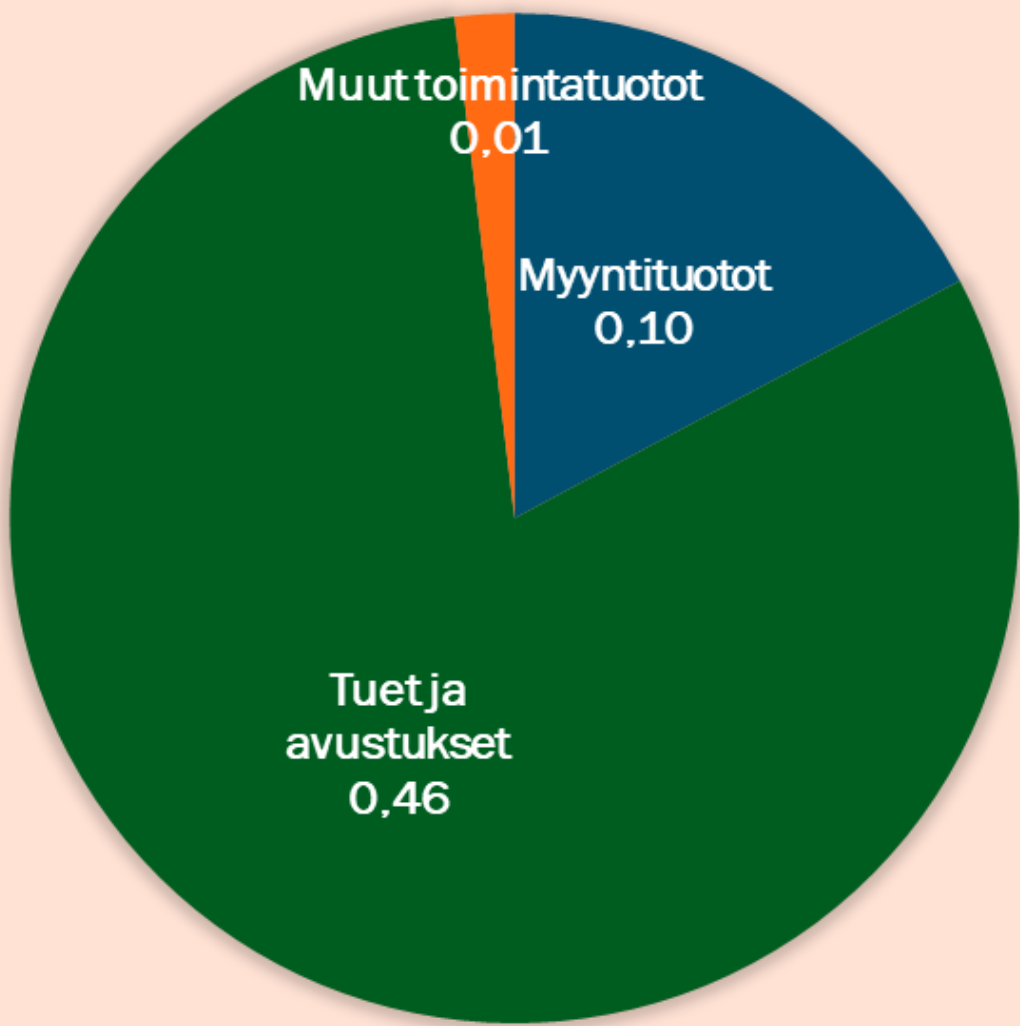
Nuorisopalvelut talouden toteuma ja poikkeamat

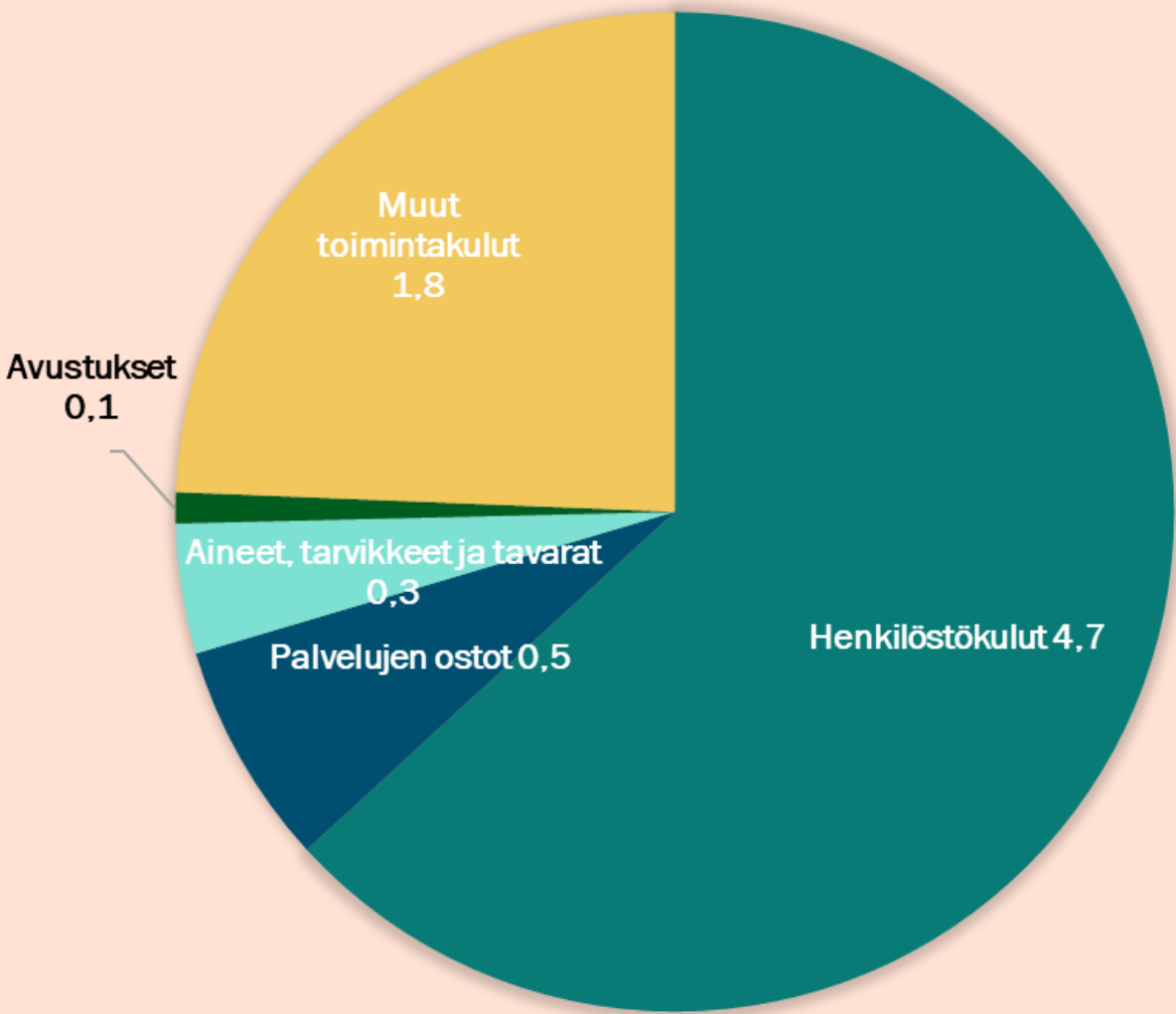
Toteuma: toimintatuotot 0,0 milj. euroa, toimintakulut 0,0 milj. euroa

Nuorisopalvelujen tulot ja menot toteutuivat suunnitellusti. Talouden toteumaan oli vaikutusta yt-menettelyllä, jonka johdosta rekrytointeja ei ole voitu täysimääräisesti toteuttaa ja tehtäviä on ollut täyttämättä. Nuorisopalvelujen toimintaan tällä oli vaikutusta muutaman ht-kuukauden osalta. Toteumaan oli vaikutusta myös sillä, että työehtosopimusten mukaiset yleiskorotukset tulivat voimaan talousarviossa arvioitua myöhemmin.

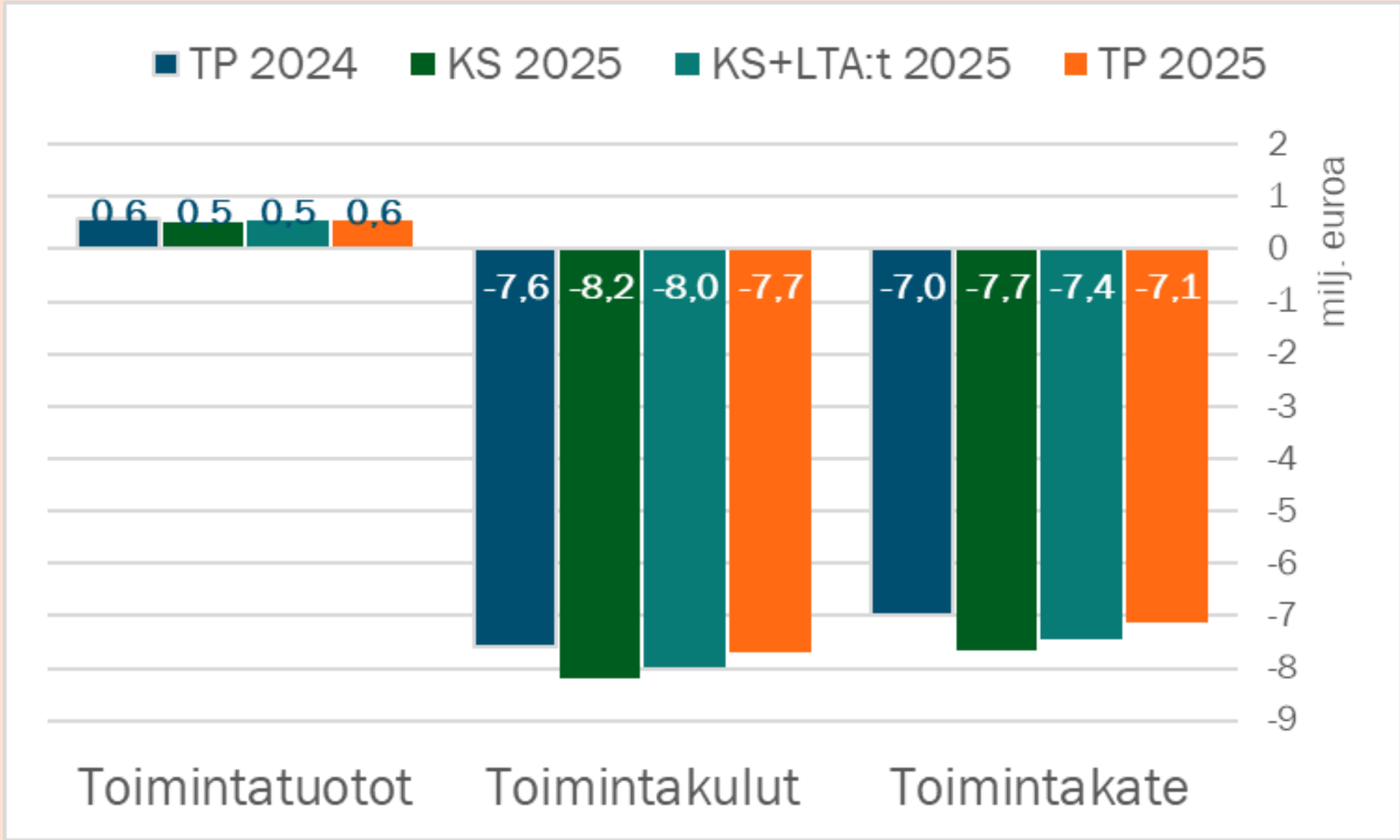
TOIMINTATUOTOT
TP 2025
0,57
milj. euroa
(2024: 0,55)

TOIMINTAKULUT
TP 2025
7,5
milj. euroa
(2024: 6,9)

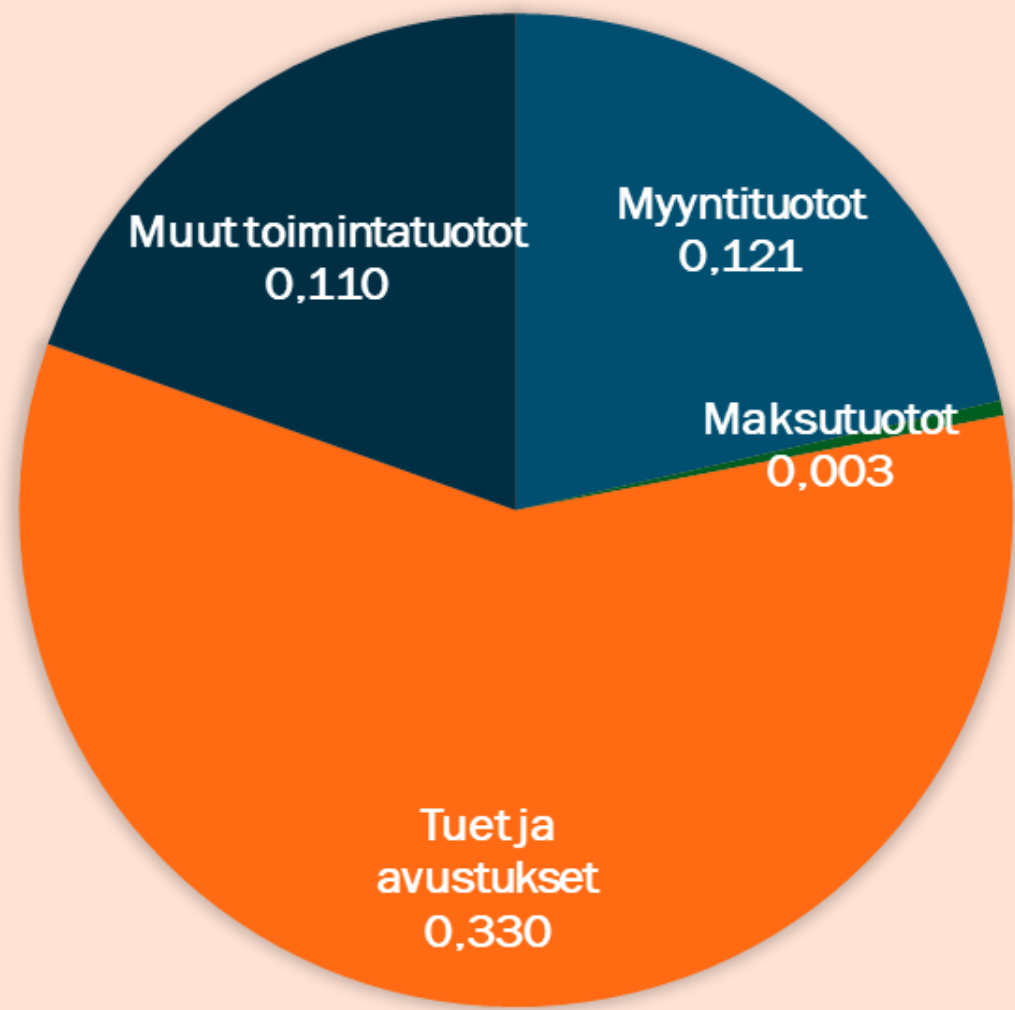

Kirjasto- ja tietopalvelut talouden toteuma ja poikkeamat (kesken)

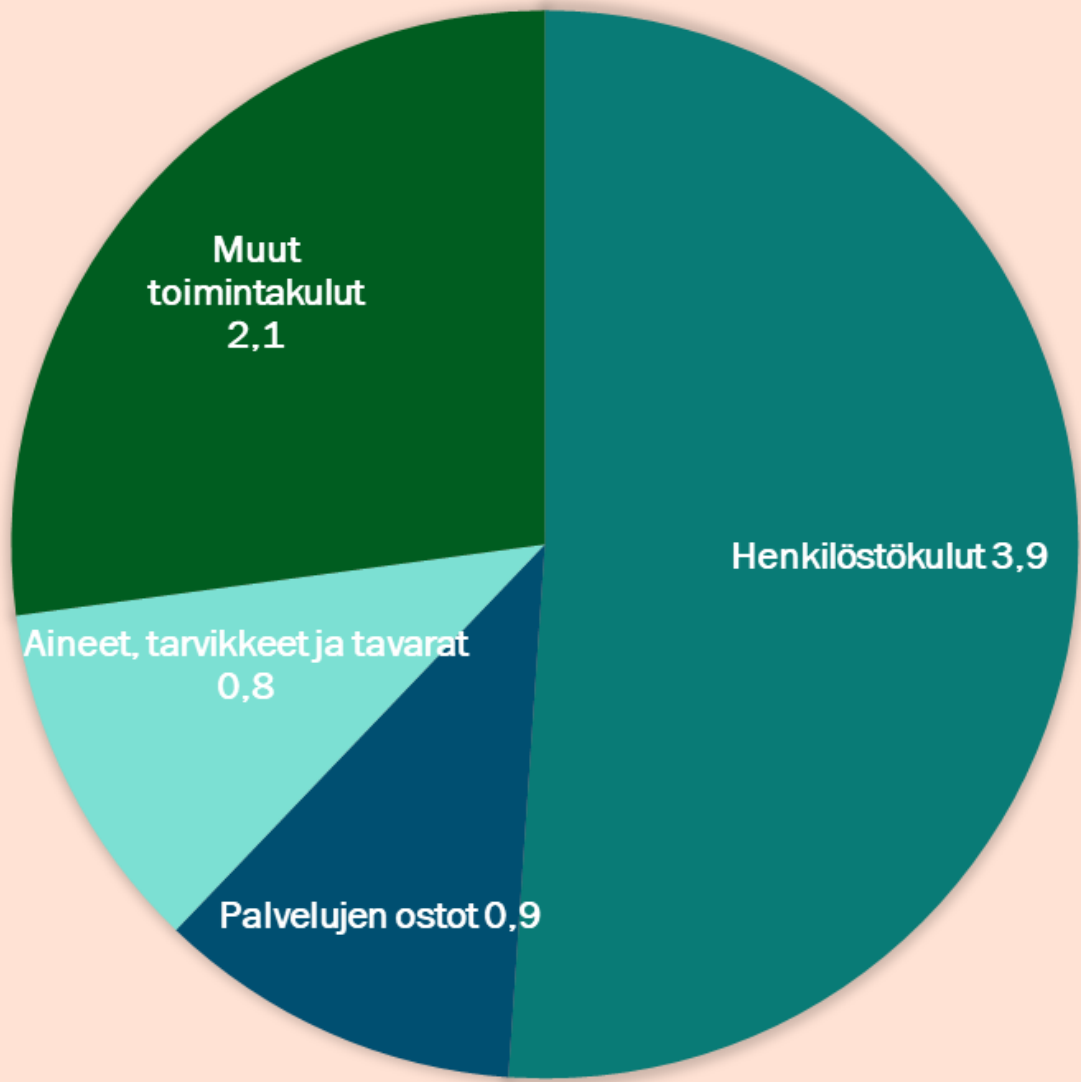

Toteuma: toimintatuotot +0,0 milj. euroa, toimintakulut -0,3 milj. euroa
Kirjasto- ja tietopalvelujen tulot toteutuivat käyttösuunnitelman mukaisesti. Menoja jäi toteutumatta -0,3 milj. euroa johtuen rekrytointien keskeytyksestä yt-menettelyn vuoksi, työehtosopimusten mukaisten yleiskorotusten arvioitua myöhäisemmästä voimaantulosta, tulostuspalvelun hankinnan siirtymisestä ja kustannusten kasvusta, joka on ollut osittain inflaatioarvioita pienempää. Kustannusten toteumaan on vaikuttanut myös kirjallisuustarjonnan ja kalusteiden korjauskulujen vaihtelu vuosittain. Kirjasto- ja tietopalvelujen henkilöstömenot alittuivat -0,1 milj. euroa, palvelujen ostot -0,1 milj. euroa sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat -0,1 milj. euroa.

TOIMINTATUOTOT
TP 2025
0,56
milj. euroa
(2024: 0,59)

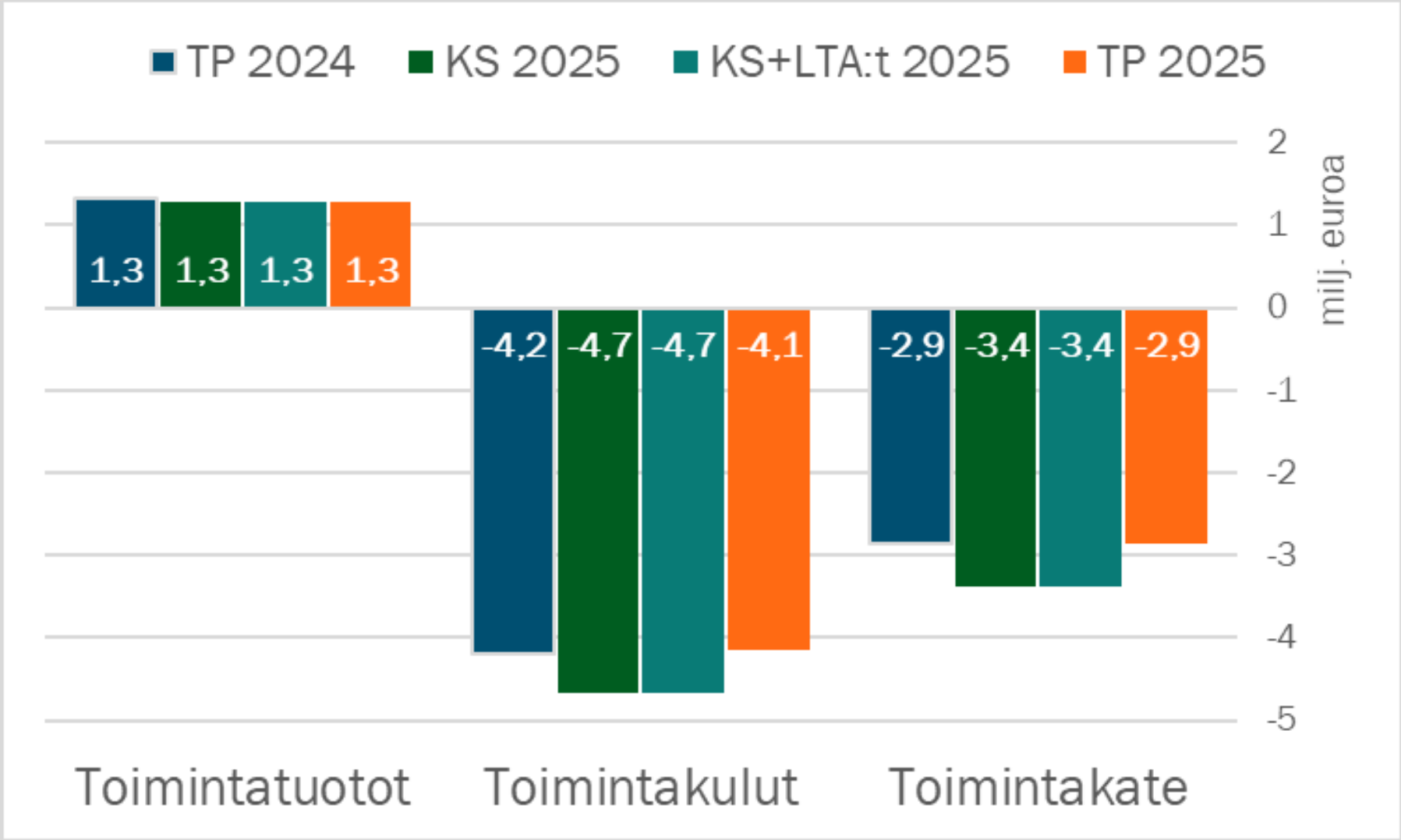
TOIMINTAKULUT
TP 2025
7,7
milj. euroa
(2024: 7,6)

Wellamo- opisto

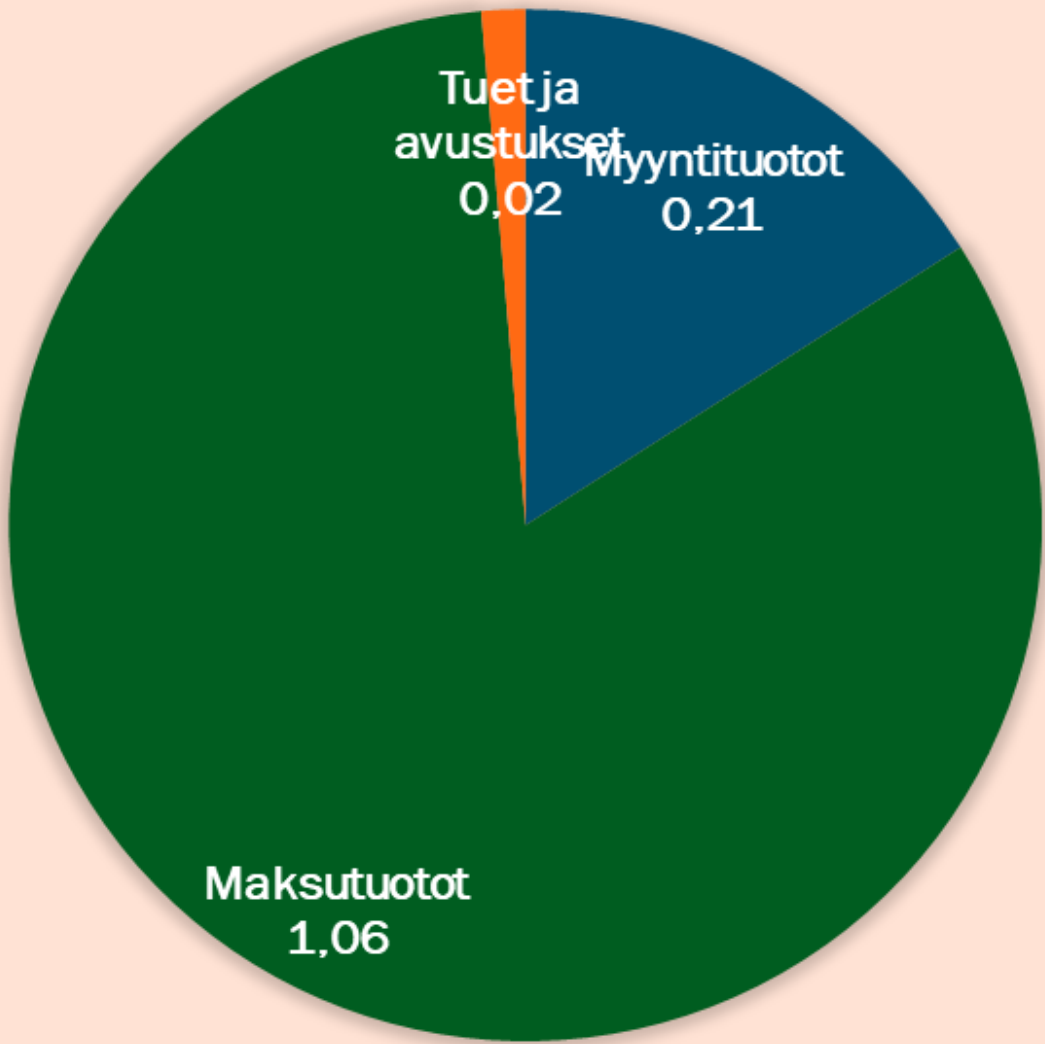
Wellamo-opisto talouden toteuma ja poikkeamat (kesken)

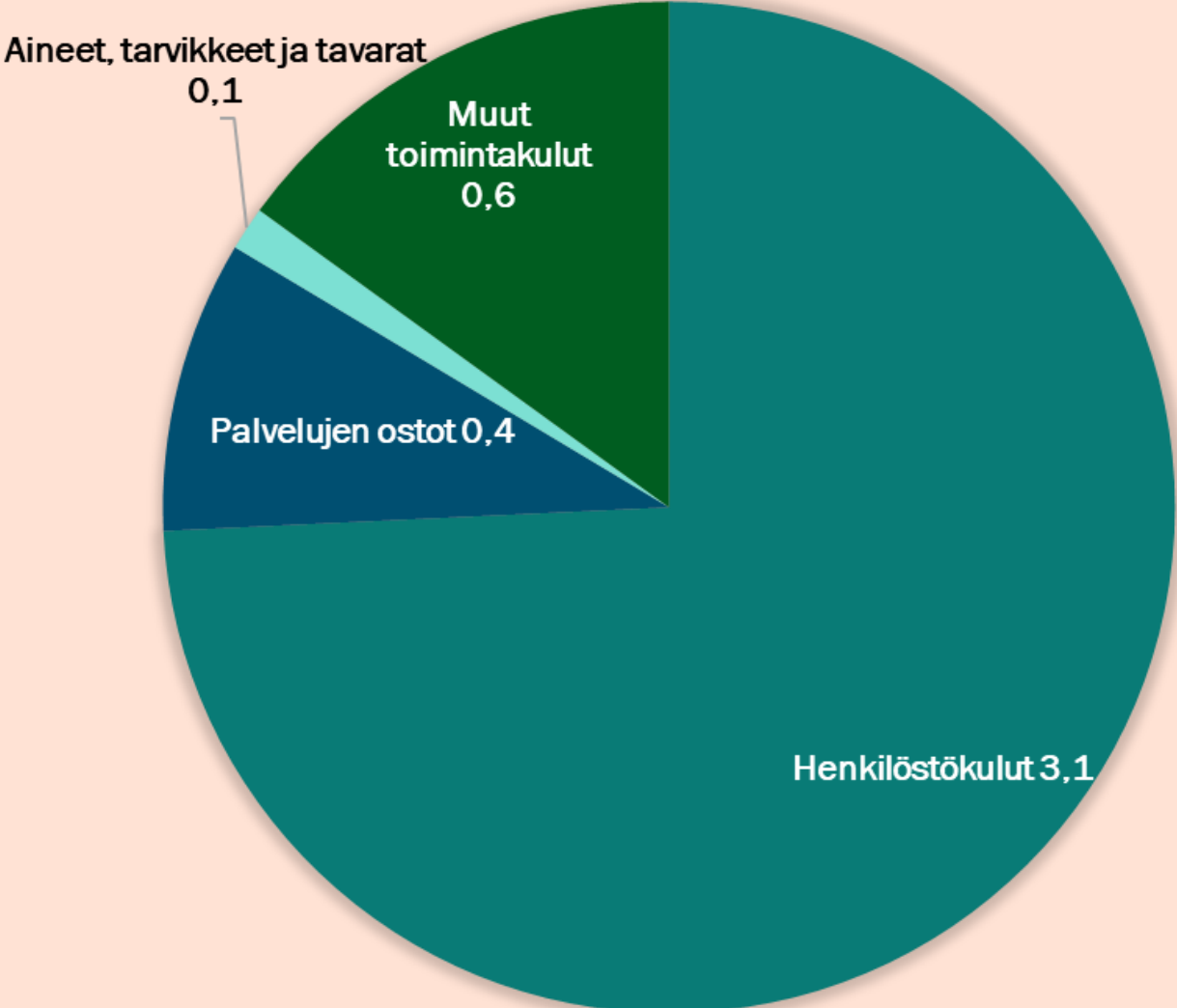
Toteuma: toimintakate -0,5 milj. euroa

Wellamo-opiston tulot toteutuivat suunnitellusti. Menoja jäi toteutumatta -0,5 milj. euroa johtuen pääosin Taikan lasten ja nuorten ryhmien vähentymisestä, Kulttuurikasvatusohjelma päättyi opiston osalta ja yt-menettelyn johdosta tehtäviä on ollut täyttämättä. Työehtosopimusten mukaiset yleiskorotukset tulivat voimaan talousarviossa arvioitua myöhemmin. Kustannusten kasvu on ollut osittain inflaatioarvioita pienempää ja kustannusten kasvua on hillitty myös erillisillä talouden tasapainottamistoimenpiteillä. Sitovuuden toimintakate parani +0,5 milj. euroa suhteessa käyttösuunnitelmaan. Toimintakulusäästöistä merkittävin osa kohdistui henkilöstökuluihin -0,3 milj. euroa ja palvelujen ostoihin -0,1 milj. euroa.

TOIMINTATUOTOT
TP 2025
1,29
milj. euroa
(2024: 1,33)

TOIMINTAKULUT
TP 2025
4,14
milj. euroa
(2024: 4,19)

Liite 1

- Talouden toteuman seuranta yksiköittäin
- Sanastositteet

Talouden toteuman seuranta tilikausi 2025 (1 000 euroa)

Sivistyksen yhteiset

Määrärahas seuranta, 1000 € | 2025, tammi - joulukuu

Tiliryhmä	Talousarvio	Toteuma	Toteuma-%
Toimintatuotot	4 006 t. €	2 888 t. €	72,1%
Myyntituotot	102 t. €	110 t. €	107,5%
Tuet ja avustukset	3 904 t. €	2 776 t. €	71,1%
Muut toimintatuotot		2 t. €	
Toimintakulut	-6 463 t. €	-4 750 t. €	73,5%
Henkilöstökulut	-4 308 t. €	-3 043 t. €	70,6%
Palvelujen ostot	-889 t. €	-494 t. €	55,5%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 t. €	-43 t. €	159,7%
Avustukset	-788 t. €	-775 t. €	98,4%
Muut toimintakulut	-450 t. €	-395 t. €	87,8%
Toimintakate	-2 457 t. €	-1 862 t. €	75,8%

Talouden toteuman seuranta tilikausi 2025 (1 000 euroa)

Varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut, nuorisopalvelut, kirjasto- ja tietopalvelut vastuualueet yhteensä

Määrärahaseuranta, 1000 € | 2025, tammi - joulukuu

Tiliryhmä	Talousarvio	Toteuma	Toteuma-%
Toimintatuotot	9 841 t. €	11 048 t. €	112,3%
Myyntituotot	5 059 t. €	6 997 t. €	138,3%
Maksutuotot	2 451 t. €	2 603 t. €	106,2%
Tuet ja avustukset	1 981 t. €	1 094 t. €	55,2%
Muut toimintatuotot	350 t. €	355 t. €	101,2%
Toimintakulut	-231 792 t. €	-226 510 t. €	97,7%
Henkilöstökulut	-111 526 t. €	-109 940 t. €	98,6%
Palvelujen ostot	-60 931 t. €	-59 449 t. €	97,6%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 387 t. €	-3 801 t. €	86,6%
Avustukset	-6 785 t. €	-6 333 t. €	93,3%
Muut toimintakulut	-48 164 t. €	-46 987 t. €	97,6%
Toimintakate	-221 950 t. €	-215 461 t. €	97,1%

Talouden toteuman seuranta tilikausi 2025 (1 000 euroa)

Varhaiskasvatuspalvelut

Määrärahaseuranta, 1000 € | 2025, tammi - joulukuu

Tiliryhmä	Talousarvio	Toteuma	Toteuma-%
Toimintatuotot	2 492 t. €	2 865 t. €	115,0%
Myyntituotot	3 t. €	377 t. €	12571,2%
Maksutuotot	2 338 t. €	2 486 t. €	106,3%
Tuet ja avustukset	150 t. €	1 t. €	0,7%
Muut toimintatuotot	1 t. €	1 t. €	102,9%
Toimintakulut	-86 150 t. €	-83 880 t. €	97,4%
Henkilöstökulut	-41 080 t. €	-40 227 t. €	97,9%
Palvelujen ostot	-27 649 t. €	-26 715 t. €	96,6%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-618 t. €	-347 t. €	56,2%
Avustukset	-5 400 t. €	-5 303 t. €	98,2%
Muut toimintakulut	-11 403 t. €	-11 288 t. €	99,0%
Toimintakate	-83 658 t. €	-81 016 t. €	96,8%

Talouden toteuman seuranta tilikausi 2025 (1 000 euroa)

Perusopetuspalvelut

Määrärahaseuranta, 1000 € | 2025, tammi - joulukuu

Tiliryhmä	Talousarvio	Toteuma	Toteuma-%
Toimintatuotot	6 233 t. €	7 045 t. €	113,0%
Myyntituotot	4 862 t. €	6 400 t. €	131,6%
Maksutuotot	110 t. €	114 t. €	103,0%
Tuet ja avustukset	1 025 t. €	298 t. €	29,1%
Muut toimintatuotot	235 t. €	233 t. €	99,0%
Toimintakulut	-130 139 t. €	-127 449 t. €	97,9%
Henkilöstökulut	-61 678 t. €	-61 051 t. €	99,0%
Palvelujen ostot	-31 817 t. €	-31 342 t. €	98,5%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 502 t. €	-2 315 t. €	92,5%
Avustukset	-1 305 t. €	-954 t. €	73,2%
Muut toimintakulut	-32 838 t. €	-31 787 t. €	96,8%
Toimintakate	-123 906 t. €	-120 404 t. €	97,2%

Talouden toteuman seuranta tilikausi 2025 (1 000 euroa)

Nuorisopalvelut

Määrärahas seuranta, 1000 € | 2025, tammi - joulukuu

Tiliryhmä	Talousarvio	Toteuma	Toteuma-%
Toimintatuotot	574 t. €	574 t. €	100,0%
Myyntituotot	94 t. €	99 t. €	105,4%
Tuet ja avustukset	470 t. €	464 t. €	98,8%
Muut toimintatuotot	10 t. €	11 t. €	108,9%
Toimintakulut	-7 514 t. €	-7 495 t. €	99,7%
Henkilöstökulut	-4 721 t. €	-4 735 t. €	100,3%
Palvelujen ostot	-513 t. €	-543 t. €	105,9%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-370 t. €	-315 t. €	85,2%
Avustukset	-80 t. €	-75 t. €	94,1%
Muut toimintakulut	-1 831 t. €	-1 826 t. €	99,8%
Toimintakate	-6 940 t. €	-6 921 t. €	99,7%

Talouden toteuman seuranta tilikausi 2025 (1 000 euroa)

Kirjasto- ja tietopalvelut

Määrärahaseuranta, 1000 € | 2025, tammi - joulukuu

Tiliryhmä	Talousarvio	Toteuma	Toteuma-%
Toimintatuotot	543 t. €	565 t. €	103,9%
Myyntituotot	100 t. €	121 t. €	120,8%
Maksutuotot	3 t. €	3 t. €	108,5%
Tuet ja avustukset	336 t. €	330 t. €	98,3%
Muut toimintatuotot	105 t. €	110 t. €	105,6%
Toimintakulut	-7 989 t. €	-7 685 t. €	96,2%
Henkilöstökulut	-4 047 t. €	-3 927 t. €	97,0%
Palvelujen ostot	-953 t. €	-850 t. €	89,3%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-898 t. €	-824 t. €	91,7%
Muut toimintakulut	-2 092 t. €	-2 085 t. €	99,7%
Toimintakate	-7 446 t. €	-7 121 t. €	95,6%

Talouden toteuman seuranta tilikausi 2025 (1 000 euroa)

Wellamo-opisto

Määrärahas seuranta, 1000 € | 2025, tammi - joulukuu

Tiliryhmä	Talousarvio	Toteuma	Toteuma-%
Toimintatuotot	1 283 t. €	1 286 t. €	100,3%
Myyntituotot	260 t. €	205 t. €	78,9%
Maksutuotot	1 023 t. €	1 063 t. €	104,0%
Tuet ja avustukset		18 t. €	
Muut toimintatuotot	1 t. €	0 t. €	28,1%
Toimintakulut	-4 661 t. €	-4 143 t. €	88,9%
Henkilöstökulut	-3 354 t. €	-3 076 t. €	91,7%
Palvelujen ostot	-495 t. €	-387 t. €	78,2%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-122 t. €	-58 t. €	47,3%
Muut toimintakulut	-690 t. €	-622 t. €	90,1%
Toimintakate	-3 378 t. €	-2 856 t. €	84,6%

Raportin sanastositteet

Kuvioissa ja strategiataulukoissa käytetyt lyhenteet

- **KS** = alkuperäinen toimielimen vahvistama käyttösuunnitelma
- **KS+LTA:t** = voimassa oleva käyttösuunnitelma
- **ENN** = koko vuoden ennuste toteumasta
- **Poikkeama** = ennusteen poikkeama voimassa olevaan käyttösuunnitelmaan
- **KOHA** = konsernihallinnon palvelualue
- **SIVI** = sivistyksen palvelualue
- **KYMP** = kaupunkiympäristön palvelualue
- **OSBU** = osallistuva budjetointi, asukkaat mukana suunnittelemassa ja päättämässä taloutta koskevista asioista

Talous

- **Toimintatuotot** = toiminnasta saadut myynti-, maksu-, vuokra- ja muut tuotot sekä saadut tuet ja avustukset
- **Toimintakulut** = toiminnasta aiheutuneet henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet ja tarvikkeet, vuokratulot sekä muut toimintakulut
- **Toimintakate** = toimintatuottojen ja -kulujen erotus, toimintakatteeseen lasketaan mukaan valmistus omaan käyttöön -tuloutuserä
- **Vuosikate** = toimintakatteeseen lisätään verorahoitus sekä rahoituserät, tunnusluku kuvaa poistojen kattamiseen käytettävissä olevaa määrärahaa
- **Tilikauden tulos** = kuvaa tilikauden aikaista taloudellista tulosta
- **Ylijäämää taseessa** = aikaisempien vuosien ylijäämä + ennustettu yli-/alijäämä
- **Sitovuustaso** = kaupunginvaltuustoon nähden sitova organisaatiotaso tai muu osakokonaisuus

Henkilöstö

- **Henkilötyövuosi (HTV)** = palkallinen henkilöstöresurssi, jossa on vähennetty palkattomat poissaolot ja osa-aikaisuudet
- **Henkilöstömäärä** = palvelussuhteessa olevien yksittäisten henkilöiden määrä kuukauden viimeisenä päivänä
- **Terveysperusteiset poissaolot / HTV** = terveysperusteisten poissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden
- Liitteissä on kuvattuna henkilöstön tunnusluvut kumulatiivisena kertymänä

Liite 2

- Strategian toimenpiteiden toteuman seuranta tilikausi 2025

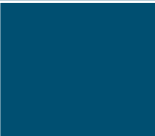
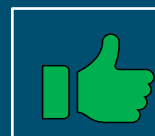
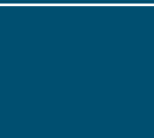
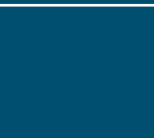
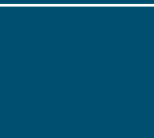
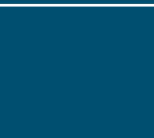
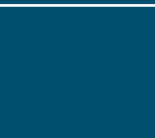
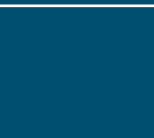
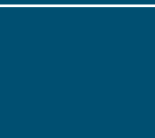
Strategian kärkihankkeet 2025 **SMI**

- 1. Johtava ympäristökaupunki Lahti**
- 2. Osaava Lahti**
- 3. Elävä Lahti**
- 4. Hyvinvoiva Lahti**
- 5. Houkutteleva työyhteisö Lahti**

Kärkihankkeiden toteumat 2025

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

1. Johtava ympäristökaupunki Lahti
2. Osaava Lahti
3. Elävä Lahti
4. Hyvinvoiva Lahti
5. Houkutteleva työyhteisö Lahti

 5KPL 4KPL 0KPL

Johtava ympäristökaupunki Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

	Edistämme luontoposiitiivisuutta
	Edistämme uusiutuvia käyttövoimia liikenteessä
	Tiivistämme yritysysteistyötä ilmasto- ja luontotavoitteissa
	Toteutamme kestävän liikkumisen vuoden 2025
	Vauhditamme siirtymistä kestäväan rakentamiseen
	Edistämme asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä luontolähtöisesti: Luontoaskel terveyteen –planetaarisen terveyden ohjelman toteutus

Tukee strategian tavoitteita:

- Lahti on hiilineutraali 2025
- Kiertotalous liiketoiminta kasvaa
- Lahtelaiset ovat terveempiä ja liikkuvat enemmän
- Suurin osa uudesta rakentamisesta sijoittuu kestäville kaupunkirakenteen vyöhykkeille
- Luonnon monimuotoisuus vahvistuu

Johtava ympäristökaupunki

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET JA MITTARIEN ARVOT
Edistämme luontoposiitiivisuutta (Elvo+kymp+sivi) 	Elvo: Lähtö: Strategiaan kirjattu tavoitteeksi luonnon monimuotoisuuden vahvistuminen, sen toteuttamiseksi asetettu/valmisteltu luontoposiitiivisuustavoite ja laskettu luontojalanjälki. Tavoite: Toimenpideohjelma laadittu ja toteutus aloitettu. Kymp: Lähtö: Kaupunkipuurekisteri on ajan tasalla, kaupunkipuulinjaus ja viheralueohjelma hyväksytty (KV) Tavoite: Kartoitetaan kaupunkitasoisesti katupuupotentiaali (mihin mahtuu) ja tehdään investointiohjelma seuraaville 4-5 vuodelle Tehdään kestäviä ratkaisuja juhlistamaan kaupungin 120 v. juhlavuotta Kehitetään kaavoituksen käyttöön paikallisen tason luontojalanjälki- ja kaavatalouslaskentamenetelmä tutkimusyhteistyön kautta. Sivi: Perusopetuksen ympäristökasvatusohjelman laatiminen lv 2024-25, toimeenpano 1.8.2025 alkaen	Kuntalaiskysely, tehty/ei Toimenpideohjelman valmiusaste Katupuupotentiaali on kartoitettu kaupunkitasoisesti, kyllä/ei Uusia katupuita lisätty lkm. Investointiohjelma valmis, (kyllä/ei) Viherkertoimen käyttö asemakaavoissa ja rakennusluvissa (kpl) (= ”luontokädenjälki”) Kaavatalous- ja luontojalanjälkilaskennan menetelmiä on kehitetty ja pilottikohde laskettu 2025. Jatkuu seuraavina vuosina. Toimeenpanon aloitus 1.8.25 alk. (kyllä/ei)	Luonto- ja kaupungin kasvatavoitteiden yhteensovittaminen Osaamisen puute. Toimintatapojen uudistamisessa kyse kulttuurin muutoksesta, mikä tapahtuu hitaasti Resurssien puute. Luontojalanjäljen laskentamenetelmää ei saada kehitettyä. Opettajat eivät ota käyttöön (kuormitus)	Perusopetuksen ympäristökasvatusohjelman laadinta ja kytkeminen opetussuunnitelman tavoitteisiin on toteutunut suunnitelman mukaisesti keväällä 2025. Ohjelman toimeenpano ja jalkautus on käynnistynyt elokuussa 2025 ja on toteutunut suunnitellusti syyslukukaudella 2025.

Johtava ympäristökaupunki

Tavoitteet toteutuivat

Tavoitteet toteutuivat osittain

Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET JA MITTARIEN ARVOT
Edistämme asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä luontolähtöisesti: Luontoaskel terveyteen –planetaarisen terveyden ohjelman toteutus (Elvo+kymp) 	Tavoite: 1) Luontoaskel terveyteen – ohjelman päivitys 2) Lahden luontojalanjäljen laskentatieto ja toimenpiteet luontoposiitivisuuden saavuttamiseksi käynnistyvät. 3) Verkostojen kanssa yhteistyön tiivistäminen. Tavoitteena 1-2 yhteistä toimenpidettä/projektia. Sivi: Kasvisruoan menekin lisääminen. Ruokahävikin määrän vähentäminen koulu- ja päiväkotiruokailussa.	Luontoaskel terveyteen – ohjelma päivitetty yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ja Lahden yliopistokampuksen kanssa. (kyllä/ei) Luontoaskel terveyteen – Lahden toimenpideohjelma vahvistettu (kyllä/ei) Yhteisten toimenpiteiden/projektien lkm. Kasvisruoan syöty määrä koulu- ja päiväkotiruokailussa. Ruokahävikin määrä koulu- ja päiväkotiruokailussa.	Sidosryhmätyötä on vaikea ennakoida. Rahoituksen puute estää toimenpiteitä. Ruokahävikin määrä	On järjestetty makuraateja sekä osallistettu lapsia ja nuoria ruokalistasisällön kehittämiseen. On myös kehitetty kasvisruokareseptejä. Kasvisruokaa on tarjottu päivittäin vuonna 2025 päiväkodeissa 43 301 kg (48 830 kg))/2024) ja kouluissa sekä monitoimitaloissa 79 214 kg (71 700 /2024 kg). Ruokahävikkiä on onnistuttu vähentämään. Vuonna 2025 ruokahävikkiä on syntynyt 84 356 kg (97 868 kg /2024).

Johtava ympäristökaupunki

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET JA MITTARIEN ARVOT
Toteutamme kestävän liikkumisen vuoden 2025 (Kymp + elvo+ sivi) 	Lähtö: Liikennesektorilla tarvitaan merkittäviä päästövähennyksiä asetettuihin tavoitteisiin pääsemiseksi. Tavoite: Kestävän liikkumisen vuosi toteutetaan laajassa yhteistyössä. Teemavuonna toteutetaan erilaisia kokeiluja sekä viestintää kestävän liikkumisen ja Lahden elinvoimaisuuden edistämiseksi. Joukkoliikenteen matkustajamäärä kasvaa 3,5% vuodessa. Lähtö: Työsuhdematkalippua on vuonna 2024 pilotoitu yrityksille. Mankeli-työsuhdematkalippua ei tällä hetkellä ole. Tavoite: Kehitetään Mankelien ja joukkoliikenteen integroimista esimerkiksi yhteisillä lipputuotteilla tai kampanjoilla. Tavoitteena lisätä työsuhdematkalipun käyttöä. Tavoitteena lisätä mankelien käyttöä 10%. Kehitetään tapahtumiin saapumista kestävillä kulkumuodoilla: Aktiivinen yhteistyö LSL. Tavoitteena 5 yhteistyökumppania.	Päästövähennysv aikutukset Joukkoliikenteen käyttö, Työsuhdematkalip un käyttö. Yhteistyökumppan eiden lkm. Mankelien käyttömäärät Yhteistyökumppan eiden lkm.	Aikataulu, päätöksenteko, kustannukset	Koulumatkaliikkumisen kehittämisen pilotointitoimenpiteet on saatu päätökseen ja palautteet kerättiin joulukuussa 2025. Laadittu nykytilaselvitys kestävästä liikkumisesta (kävely ja pyöräily). Koululiikkumissuunnitelmat sekä -malli ovat pääosin valmistuneet. Asukasviestintäkampanja "Kestävät lahtelaiset liikkujat" toteutettu. Nuorten harrastusmatkakysely toteutettu yhteistyössä urheiluseurojen kanssa. Alakoululaisille laadittu kestävän liikkumisen diasarja (osa Lahden kaupungin ympäristökasvatusohjelmaa; jaetaan myös P-H:n muihin kuntiin). Päästövähennysvaikutusselvitys valmistunut.

Osaava Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

	Houkuttelemme uusia yrityksiä, turvaamme nykyisten yritysten laajennusmahdollisuudet, kasvatamme yritystonttitarjontaa ja systematisoimme kaupungin yritysysteistyötä.
	Edistämme ja tuemme LUT-yliopiston kasvua Lahdessa entisestään.
	Tiivistämme yrittäjäyyskasvatus -yhteistyötä yritysten ja järjestöjen kanssa
	Kehitämme Lahden ja Päijät-Hämeen työllisyysalueen työnantaja- ja yritysasiakkaiden palvelukonseptin
	Edistämme työllisyyspalvelujen normien purkua toteuttamalla alueellisia pilotteja esim. VM:n käynnistämien hankkeen osana
	Panostamme nuorten, alle 29-vuotiaiden sekä juuri työttömäksi jääneiden (0-6 kk) työllistymiseen. Näin vähennämme kaupungin rahoitusvastuuta työttömyysturvan rahoituksesta ja estämme pitkäaikaistyöttömyyttä.
	Käynnistämme perusopetuksen englanninkielisen opintopolun ja laajennamme IB-lukion kaksisarjaiseksi.

Tukee strategian tavoitteita:

- Yritysten ja työpaikkojen määrä kasvaa
- Yrittäjien arvio elinkeinopolitiikasta paranee
- Yritysten investoinnit lisääntyvät Lahden alueella
- Lahdessa on korkeakouluopiskelijoita 8500 hlöä v. 2026 ja 10 000 hlöä v.2030
- Lahden koulutustaso nousee
- Työllisyys kehittyy positiivisesti
- Osaavan työvoiman saatavuus parantuu

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET JA MITTARIEN ARVOT
Tiivistämme yrittäjyyskasvatus - yhteistyötä yritysten ja järjestöjen kanssa (Elvo+sivi) 	Perusopetus: Yrittäjyyskasvatusohjelman päivitys ja kytkeminen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteisiin ja sisältöihin lv 2024-25. Toimeenpano 1.8.2025 alkaen.	Yrittäjyyskasvatusohjelman toimeenpano 1.8.2025 alk (kyllä/ei) Yrityskyläkäynnit toteutuvat suunnitellusti (kyllä/ei)		Yrittäjyyskasvatus on sisällytetty osaksi Lahti oppimisympäristönä - kokonaisuutta, joka kokoaa yhdeksi kokonaisuudeksi Lahden perusopetuksessa jo käytössä olevat opetussuunnitelmaa täydentävät ohjelmat ja suunnitelmat Gaudialle saatu uusia työnantajakumppaneita toteuttamaan työelämäpäivää (Ramboll, Design Kumina, Päijät-sote). Opetussuunnitelmamuutosten valmistelu on toteutunut suunnitellusti: Yrittäjyyskasvatusohjelma on kytketty osaksi Lahti oppimisympäristönä – kokonaisuutta. Jalkautus on alkanut elokuussa 2025. Yrityskyläkäynnit ovat toteutuneet suunnitellusti vuonna 2025.
Käynnistämme perusopetuksen englanninkielisen opintopolun ja laajennamme IB-lukion kaksisarjaiseksi. (Sivi) 	Lähtö: Selvitys perusopetuksen englanninkielisen opintopolun toteuttamisen mahdollisuuksista sekä kustannuksista ja aikataulusta toteutettu on lv 2023-24. Tavoite: Toimenpiteiden tarkentaminen ja hakumenettelyn käynnistäminen lv 2024-25 sekä opetuksen järjestämisen aloittaminen 1.8.2025 alkaen. IB-lukion kaksisarjaisuus: Lähtö: Kustannukset on 06/24 mennessä arvioitu. Tavoite: Suunnittelu jatkuu vielä koko lukuvuoden 24/25 Todennäköinen aloitus 08/25	Englanninkielinen opintopolku, ns. natiivipolku, käynnistyy 1.8.2025 (kyllä/ei) Vähintään 25 opiskelijaa aloittaa lv. 25-26	Uuden palvelun järjestäminen lisää opetuksen kustannuksia. Riskinä, ettei määrärahoja opetuksen järjestämiseen myönnetä.	Perusopetuksen englanninkielisen opintopolun valmistelu on toteutunut suunnitellusti. Opetukseen haku on käynnistynyt kesällä 2025 ja opetuksen käynnistämiseen on ollut valmius elokuusta alkaen. Perusopetuksessa on syksyn aikana järjestetty pääsykokeita englanninkieliseen opetukseen hakeneille. Tammikuussa 2026 aloittaa opetuksessa viisi oppilasta. IB-lukion kaksisarjaisuus ei toteutunut, koska IB-linjalle hakeneissa ei ollut riittävästi IB-kriteerit täyttäviä hakijoilta. Kiinalaisten hakijoiden osalta tieto potentiaalisista opiskelijoista saatiin lukuvuosisuunnittelun näkökulmasta liian myöhään.

Hyvinvoiva Lahti

Tavoitteet toteutuivat

Tavoitteet toteutuivat osittain

Tavoitteet eivät toteutuneet

	Vahvistamme kuntalaisten osallisuutta ja mahdollisuuksia vaikuttaa kaupungin kehittämiseen.
	Edistämme liikunnallista elämäntapaa.
	Kehitämme yhdistysyhteistyötä
	Vahvistamme yhtenäistä ehkäisevää päihde- ja mielenterveystyötä.
	Luomme strategiset suuntaviivat ikääntyneiden asumistarpeisiin vastaamiseksi yhteistyössä HVA:n kanssa 2025-2026

Tukee strategian tavoitteita:

- Lahtelaiset ovat terveempiä ja liikkuvat enemmän
- Lähiluonnon virkistyskäyttömahdollisuudet kasvavat
- Matalan kynnyksen liikunta- ja kulttuurimahdollisuuksien saavutettavuus paranee
- Lasten ja nuorten terveelliset elintavat, turvallisuuden ja osallisuuden kokemukset sekä koettu hyvinvointi paranevat
- Päihteidenkäyttö vähenee

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET JA MITTARIEN ARVOT
Vahvistamme kuntalaisten osallisuutta ja mahdollisuuksi a vaikuttaa kaupungin kehittämiseen. (sivi+kymp+elv o+koha) 	Lähtö: Lahden kaupungin osallisuusmalli on yksiköiden työn tukena. Lahti on kaikkien lahtelaisten kaupu nki, jossa on mahdollisuus osallistua yhteiseen kehittämiseen. Osallisuus on osa jokaisen Lahden kaupungin työntekijän työtä. Palveluyksiköiden osallisuustyötä ohjaavat ajantasaiset suunnitelmat. - Kaupungin osallisuustilaisuuksien osallistujamäärä kasvaa 5% - Osbun äänestäneiden määrä kasvaa 5% - Digitaaliselle osallisuusalustalle vähintään 500 kävijää. - Vähintään 400 kuntalaista osallistuu strategian valmisteluun.	- Vuosittaisen kyselyn avulla raportointi tehdystä osallisuustyöstä (kysely tehty, kyllä/ei - Kaupungin osallisuustilaisuuks ien osallistujien määrä. - Osallistuvan budjetoinnin äänestäneiden määrä. - Digitaalisen osallisuusalustan kävijätilastot - Strategiatyöhön osallistuneiden kuntalaisten määrä	Eri tahojen sitoutuneisuus osallisuustyöhön suunnitteluun ja toteutukseen Talous- ja toimintaympäristön paineet voivat muuttaa toteutus mahdollisuuksia ja vaikuttaa asukastyytyväisyyteen	- Osallisuustilaisuuksien määrä yht. 34, joihin osallistunut 2623 henkilöä. Viime vuonna osallistui 3193 henkilöä. - OmaLahti-sivustolle rekisteröitynyt n. 6 700 henkilöä ja kävijöitä on ollut n. 50 000. - Omalahiti-alustaa voi käyttää viidellä eri kielellä. Kehitämme jatkuvasti uusia osallistamisen tapoja omalahiti.fi sivuston avulla ja parannamme tuloksien analysointia ja niistä raportoimista. - Osallisuuskysely henkilöstölle toteutettiin marras-joulukuussa 2025. - Suunnittelumateriaalia osallisuustyön toteuttamisen tueksi tuotettu intraan. Mm. Osallisuusmalli on päivitetty. - Osallistu ja Vaikuta sivut uusittu lahti.fi:ssä ja OmaLahti-sivuston etusiun käytettävyyttä parannettu erit. mobiilissa - Lasten ja nuorten osallistamista on edistetty. Keväällä lapset osallistuvat perhepuiston liikennekaupungin suunnitteluun äänestämällä ja piirustuskilpailulla. Syksyllä lapset suunnittelivat kauppatoria Minecraft-pelin avulla. Pelitapahtumaa toteutettiin yhdessä sivistyksen kanssa skidialogi ohjenuorana.

Tavoitteet toteutuivat

Tavoitteet toteutuivat osittain

Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET JA MITTARIEN ARVOT
Edistämme liikunnallista elämäntapaa. (sivi) 	Lähtö: Move!-tulosten käsittely on ollut hajanaista. Tavoite: Lukuvuonna 2024-2025 rakennetaan Lahden Move-polku, ns. "Lahden malli", jolla yhtenäistetään käytänteitä Lahden kaikilla kouluilla ja terveydenhuollossa. Lahden Move-polku -hankkeen tavoitteena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia Move!-mittaustuloksia (fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä) hyödyntäen, tehostaen toimijoiden välistä yhteistyötä ja arkiliikuntaa lisäten.	- Lahden Move-polun rakentaminen lv 24/25 (kyllä/ei) - Toimeenpano 1.8.2025 alkaen (kyllä/ei)	Toimintamallin toteutuminen vaatii toimivaa yhteistyörakennetta Päijät-Hämeen hyvinvointialueen koulunterveydenhuollon kanssa.	Toimenpiteet ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti. Move!-polun Lahden malli on otettu käyttöön kaikissa kaupungin peruskouluissa 1.8.2025 alkaen. Oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön sekä yhteistyökumppaneiden hyvinvointiosaamista vahvistettiin koulutuksilla ja kehittämistoimenpiteillä koulupäivän aikaisen liikkumisen edistämiseksi. Koulu-PT –toimintaa toteutettiin kolmella yläkoululla. Syksyllä koulu-PT –toimintaa laajennettiin myös kolmelle alakoululle.
Vahvistamme yhtenäistä ehkäisevää päihde- ja mielenterveystyötä. (Sivi) 	Lähtö: Nuorten päihteiden käyttö ja mielenterveyden haasteet ovat kasvaneet. Tavoite: Ehkäisevä työn toiminta on kirjattuna eri tulosyksiköiden suunnitelmiin ja sitä toteutetaan suunnitelman mukaisesti. Toimenpiteiden toteutumista seurataan säännöllisesti.	- Toiminta kirjattu suunnitelmiin (kyllä/ei) - Toteutus suunnitelman mukaisesti.	Eri toimijoiden sitoutuneisuus yhteistyöhön. Eri hankkeiden/toimenpiteiden hajanaisuus. Jos ehkäisevää työtä ei kirjata toimintayksiköiden rakenteisiin, se henkilöityy.	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osalta toteutettu. Perusopetuksessa toimenpiteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Vuonna 2025 on vahvistettu koulupoissaoloihin puuttumisen mallin mukaista toimintaa sekä tiedolla johtamisen edellytyksiä poissaoloihin puuttumiseksi.

Houkutteleva työyhteisö Lahti

Tavoitteet toteutuivat

Tavoitteet toteutuivat osittain

Tavoitteet eivät toteutuneet

	Kehitämme ja vahvistamme työnantajamielikuvaa
	Kehitämme valmentavaa johtamista koko työyhteisössä
	Käynnistämme mentorointiohjelman
	Valmistelemme kaupungin strategian laajassa yhteistyössä
	Onnistumme TE-palveluiden muutosjohtamisessa

Tukee strategian tavoitteita:

- Lahden maine hyvänä työnantajana vahvistuu
- Kaupungin henkilöstön työhyvinvointi parantuu

Houkutteleva työyhteisö Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET JA MITTARIEN ARVOT
Kehitämme valmentavaa johtamista koko työyhteisössä (koha+kymp+sivi+elvo) 	Lähtö: Esihenkilötyön arvosana 2023= 3,76/5 Kokonaisarvosana työhyvinvoinnin kokemuksesta 2023 =3,87/5 Tavoite: - Esihenkilötyön ja työhyvinvoinnin kokemukset arvosanat pysyvät samalla korkealla tasolla (hyvä) tai paranevat. - Valmentavan johtamisen ylläpito ja kehittäminen - Tukea toimivaa vuorovaikutusilmapiiriä, jonka lopputuloksena on uskaltava-kehitys- ja kokeilumyönteinen työyhteisö.	- Esihenkilötyön arvosana - Kokonaisarvosana työhyvinvoinnin kokemuksesta - Työhyvinvointikysely uudistetaan vuodelle 2025	Valmentavan johtamisen opit unohtuvat pikkuhiljaa, esihenkilöt eivät edistä asiaa työyhteisössään, aikaa keskusteluille ei ole.	- Valmentavan johtamisen tiimoilta järjestettiin vuoden aikana kolme tunnin pituista webinaaria, tallenteet katsottavissa intrassa - Lisäksi intrassa on julkaistu valmennusvideosarja, kuusi lyhyttä videota liittyen valmentavaan otteeseen, videoita voi katsoa työyhteisössä esim. yhdessä keskustellen - LAB ammattikorkeakoulun kanssa järjestettiin alkuvuodesta uusi valmentavan johtamisen ryhmä, osallistujia oli yli 20 - Vuodelta 2025 ei ole esihenkilötyön arvosanaa eikä kokonaisarvosanaa työhyvinvoinnin kokemuksesta, koska työhyvinvointikyselyä ei toteutettu Sivistyspalveluissa on kannustettu valmentavan johtamisen edistämiseen palvelualueella esimerkiksi mahdollistamalla esihenkilöiden koulutuksiin osallistumista sekä kehittämällä kokouskäytänteitä ja kokousten vuorovaikutteisuutta. Perusopetuksessa on tuettu valmentavaa johtajuutta sekä koulujen tiimitoiminnan kehittämistä järjestämällä esimerkiksi kouluille kohdennettuja valmennuksia.